

Ramana Maharši

U zagrljaju crvenog brega

Fragmenti iz knjige
U potrazi za tajnom Indijom

POL BRANTON

VAŽNO UPOZORENJE!

**Materijal je namenjen ličnoj upotrebi!
Sva prava zadržana.**

**Nijedan deo ove knjige ne može se
objavljivati, postavljati na
internetu ili deliti s drugima bez
prethodne pismene dozvole od
strane vlasnika autorskih prava.**

Ramana Maharši

U zagrljaju crvenog brega

Fragmenti iz knjige
Pola Brantona

U potrazi za tajnom Indijom

II prerađeno izdanje

Prevod:

Dojna Lapadat

Beograd, mart 2018.

U zagrljaju crvenog brega

Fragmenti iz knjige Pola Brantona

“U potrazi za tajnom Indijom”

II izdanje

Izdavač: ARUNA

Lektura:

Aleksandar Dramićanin

Distribucija i plasman:

ARUNA

064/15-77-045; 064/195-18-56

Štampa:

Štamparija „Zuhra”, Beograd

Tiraž:

300 primeraka

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

233
821.111-97
233-335:929 Махарши Р.

БРАНТОН, Пол, 1898-1981

U zagrljaju Crvenog brega : Ramana Maharši : fragmenti iz knjige
Pola Brantona U potrazi za tajnom Indijom / prevod Dojna Lapadat.
- 2., prerađeno izd. - Beograd : Aruna, 2018 (Beograd : Zuhra). - 123
str. : ilustr. ; 17 cm

Autorova slika. - Tiraž 300. - Str. 90-96: Pol Branton : biografija / A.
R. Natarajan. - Str. 97-121: Ramana Maharši : biografija / T. M. P.
Mahadevan.

ISBN 978-86-86073-92-1
a) Шри Рамана Махараша (1879-1950)
COBISS.SR-ID 259399180

*Neizbrisivoj u našim dušama, dragoj
Dojni,
koja nas je povelala na Put ka
Arunačali.*

Breg svetog znaka

Tamo, gde se završava železnica južne Indije, u Madrasu, ukrcavamo se, Subramanja i ja, u cejlonski voz. Nekoliko sati putujemo raznolikim i prijatnim predelom: polja pirinča smenjuju se sa crvenkastim brdima tužnog izgleda, sa plantažama kokosovih stabala. Ali sumrak, koji se naglo spušta, briše vidik. Okrećem se od prozora i vraćam se mislima koje me opsedaju.

Kakvi su se sve događaji desili od kad mi je Brama dao onaj prsten! Svi planovi su mi razrušeni, i eto me kako jurim na jug kad sam bio sasvim siguran da ću ići na sever. Želim da pred činjenicama sačuvam svoj um od bilo kakvog sujeverja, pa ipak, ne mogu ustuknuti pred zaključkom da mi je čudan splet okolnosti usmerio korak ka pustinjaku sa Arunačale.

I kome nije već poznato kako jedna, naizgled nevažna činjenica može ponekad biti važna? Na četrdeset kilometara od Pondičerija, tog melanholičnog ostatka francuske okupacije, skrećemo na sporedni kolosek i tonemo u središte države, ali voz polazi tek za dva sata.

Provodimo vreme u polusenci čekaonice jedne male stanice, bar ja, jer moj saputnik više voli da šeta uzduž i popreko peronom. Pratim njegov

visok stas, gotovo nestvaran pod zvezdanim nebom. Najzad, voz polazi: gotovo da smo jedini putnici.

Spavam; san, iako često prekidan, ipak traje nekoliko sati, jer kada se budim, vidim da smo već stigli na odredište. Ponovo se nalazimo na jednoj maloj seoskoj stanici, i čim voz nestaje u noći, savršeni mir ponovo nastupa. Još nije svanulo, i opet smo primorani da provedemo nekoliko sati u neudobnoj i praznoj čekaonici stanice. Sami palimo malu uljanu lampu.

Čim se pojavio prvi znak zraka svetlosti, pokušavam da se orijentišem. Na horizontu se ocrtavaju konture jednog brega. Uliva poštovanje svojom širokom osnovom i vrhom još uvek skrivenim u jutarnjoj magli.

Moj drug se osvrće oko sebe, i, privučen bučnim hrkanjem, otkriva sa lakoćom jednog kočijaša zaspalog u volovskim kolima. Naši glasovi ga bude i kada čuje ime mesta našeg odredišta, izgleda vrlo zadovoljno. Penjemo se nasumice u njegovo primitivno vozilo na dva točka, koje mi ne uliva nikakvo poverenje. Prtljag je vezan pozadi. Moj dobrodušni prijatelj je sklupčan, kako bi zauzeo što manje mesta, a ja se smeštam kako-tako, dok kočijaš čuča s bradom oslonjenom na kolena, sasvim blizu volovima. I tako, manje-više dobro smešteni, polazimo.

Ne putujemo brzo, bez obzira na savesni napor belih volova koji nas vuku. Ove divne životinje se mnogo više koriste nego konji, budući da su otpornije na klimu i jeftinije za izdržavanje. Život na selu u unutrašnjosti zemlje izgleda da nije vekovima napredovao. Zaprega kojom se sada vozimo ista je kao ona od pre nekoliko stotina godina pre Hrista. Naš kočijaš bronzanog lica jako je ponosan na svoja kola. Rogovi bikova su

okićeni svakojakim zlatastim ukrasima a na njihovim nogama veselo odzvanjaju praporci. Upravljaју se konopcem provučenim kroz nozdrve. Njihova kopita tonu u prašinu puta, dok se tropsko sunce, posle kratke zore, penje nebom u vertikalnoj liniji. Pred našim očima se pruža prijatan prizor. Polje nije monotono: predelom se pružaju planine koje se gube u daljini. Zemlja je crvena, išarana divljim rastinjem ili pirinčanim poljima jasnog zelenila dragog kamenja. Seljak oštrog lika upućuje se ka njivi. Mlada devoјka prolazi pored nas s graciozno postavljenom emajliranom kofom na glavi. Ramena su joj gola, dok joj je telo umotano u plameno crveno platno. Rubin boje krvi joj je utisnut u nozdrvu, a na rukama, na jutarnjem suncu, blješte zlatne narukvice. Taman ten odaje dravidsko poreklo; inače, to je rasa koja ovde preovlađuje, dok izuzetak čine muslimani i bramini. Dravidke su vesele i komunikativnije od svojih sunarodnica, čak im je i glas harmoničniji. Njihov pogled uprt u nas je začuđen, i pokazuje mi koliko je u ovim mestima retko viđen neki Evropljanin.

Tako stižemo u grad. Iznenadauje me utisak blagostanja, što pripisujem prisustvu ogromnog hrama, koji se pruža duž nekoliko ulica. Zaustavljam kola da bih bacio pogled na unutrašnjost građevine. Ceo sklop je veličanstven. Još nisam video građevinu takve vrste. Unutrašnjost uobličava ogroman pravougaonik koji preseca pogled, pa se stiče utisak da se nalaziš u ogromnom lavirintu. Četiri spoljašnje fasade, koje je vreme uglačalo, pozlaćene tropskim suncem, imaju po jedan ulaz iznad kog se uzdiže piramidalna pagoda, ukrašena skulpturama. Temelj je kamen, a gornji deo hrama je građen od cigala, prekrivenih gipsom. Pagode imaju više nivoa, ukrašenih mnoštvom figura. U unutrašnjosti hrama brojim još pet pagoda, čiji stil podseća na egipatske piramide. Pogled mi otkriva

mnoštvo stubova, prostorija i jedan prostrani centralni brod, oltare, hodnike. Obećavam sebi da ću se uskoro vratiti da posetim ovaj divni hram.

Bikovi nastavljaju put ustaljenim hodom i ponovo smo u prostranstvu polja. Pejzaž je čaroban! Iako je put prekriven crvenom prašinom, oivičen je nebrojenim drvećem u kojima sklonište nalazi hiljadu ptica, sudeći po lepetu krila i jutarnjem horu. Okolina je išarana malim crkvama, pre kapelama, i sudeći po raznolikosti stilova, građenih u različitim epohama. Neke pokazuju nedostatak neimarskog ukusa, a druge jednostavnost izglačanog kamena kakva se samo na jugu može naći. Neke imaju dostojanstvo stila i linije kakve se mogu naći samo u Grčkoj.

Posle nekoliko kilometara pojavljuje se podnožje brega, kog sam video na stanici, kako uzdiže na jutarnjem svetlu svoju divovsku formu. Magla se razišla tako da se vrh može videti u celosti, a sačinjava ga deo gromade od crvene zemlje i smeđeg kamenja, velikih površina, bez rastinja, i stena rasutih u potpunom neredu.

„*Arunačala! Sveti Crveni Breg*”, kaže moj prijatelj s neizrecivim oduševljenjem u glasu. U ovom trenutku liči na srednjovekovnog sveca...

– Ima li ovo ime tačno značenje?

– Sastavljeno je iz dve reči, „*Aruna*” i „*Ačala*”, što znači crveni breg, ali kako je to ime božanstva koje štiti hram, treba reći „*Sveti Crveni Breg*”.

– A šta znači „Sveti znak”?

– Slušaj: jednom u godini, na dan kada se slavi osvećenje hrama, pali se velika vatra na vrhu brega. Gori više dana, podstaknuta velikim količinama kamfornog ulja; plamen se vidi na velikoj udaljenosti. Svi se

klanjaju, jer to znači da je breg sveta zemlja i da ova mesta štiti moćno božanstvo.

Zaista, nije lišen veličanstvenosti ovaj usamljeni greben, koji se nazire na prozračnom nebu u bljesku crvenih, narandžastih i sivih boja. Da li samo zbog joginovih reči počinjem da posmatram ovaj breg sa nevoljnim svetim poštovanjem? Ali ponovo čujem glas moga druga.

– Inače, ovaj breg nije posvećen samo jednom božanstvu. Ako hoćeš da veruješ lokalnoj tradiciji, treba da prihvatiš da je ovo mesto duhovni centar Zemlje.

Prilično napredno shvatanje. Ne mogu obuzdati osmeh, ali u ovom trenutku me najviše zaokuplja činjenica da se približavamo odredištu. Napustili smo put i krećemo se stazom koja vodi u šumu kokosa i mangoa. Iz šume izbijamo na čistinu i nailazimo na drvenu kapiju. Kočijaš silazi, otvara kapiju i zaustavlja kola usred jednog dvorišta. Silazim, protežem ukrućeno telo i pokušavam da se orijentišem.

Mesto je zasenčeno gusto zasađenim drvećem i ima baštu sa bogatom vegetacijom kaktusa i najrazličitijim rastinjem. Oblast je pristupačna, ali, u isto vreme, vrlo izolovana. Ne može se zamisliti prijatnije mesto za meditaciju. Na desnoj strani dvorišta nalaze se dve zgrade pokrivenne slamom, u njihovom produžetku jedna nešto modernija sa čvrstim krovom, i veranda. Na sredini dvorišta je bunar. Dečak go do pojasa vadi vodu. Buka koju smo izazvali dolaskom privlači nekoliko stanovnika. Prvo mi pada u oči raznolikost odeće. Jedan od njih je obavijen samo platnom oko bedara, dok je drugi umotan u raskošno nabranu belu svilu. Svi izgledaju iznenađeno i moj drug im prilazi i nešto objašnjava na tamilskom, prateći svoj govor osmehom nalik na režanje, koji mi je već

tako dobro poznat. Njihova lica odmah primaju izraz dobrodošlice, lica koja već sada osećam i volim, toliko je njihova iskrenost očigledna.

– Idemo da se predstavimo, kaže mi Subramanja, dajući mi znak da ga pratim. Zaustavljam se, ipak, pred verandom da izujem obuću i da malo bolje složim voće koje sam doneo na poklon.

Dvadeset pari očiju diže se prema nama kada ulazimo. Ljudi su sklopčani u polukrug na podu od crvenih cigala, licima okrenutim ka udaljenom kutu prostorije. Naravno, pogled mi skreće u tom pravcu: vidim da neko sedi na belom divanu. Odmah razumem da se nalazim pred Maharšijem.

Moj drug prilazi divanu i klanja se (prostire na pod), prekrivši lice rukama. Zaslepljujuće svetlo pada na Maharšijevo lice i sa lakoćom razaznajem svaku njegovu crtu. Pogled je fiksiran, lice potpuno nepomično. Prilazim i ja do prozora, i, pošto se klanjam, ostavljam poklon, povlačeći se odmah za jedan korak. Bronzani sud nalazi se pored divana, pun žara: miris koji se iz njega širi svedoči o nameni. U drugom gore mirišljavi štapići, iz kojih se uzdiže plavičasti dim i prodoran opojan miris.

Prostirem se na pamučno ćebe i sedam, proučavajući pojavu na divanu. Telo je golo, izuzev platna obavijenog oko struka: čest način oblačenja u tropskim krajevima. Čini se da je visokog rasta. Mislim da ima pedesetak godina. Glava je dobro uobličena, seda kosa kratko podšišana.

Čelo, visoko i široko, svedoči o velikoj inteligenciji. Crte su pre evropske nego indijske: bar je ovo moj prvi utisak. Divan na kojem sedi pokriven je divnom tigrovom kožom. Potpun mir vlada prostorijom. Mudrac sedi nepomičan, naizgled nesvestan. Pitam se, da li nas je uopšte video kada smo ušli? Jedan od učenika prekida ovaj mir, vukući kanap koji pokreće lepezu od bambusa. Lepeza je zakačena za tavanicu, iznad mudračeve glave. Gledam Maharšija u oči, nadajući se da ću mu privući pažnju. Oči su mu tamnosmeđe i širom otvorene.

Čak i da je svestan mog prisustva, to ničim ne pokazuje. Telo zadržava krutost statue. Ovaj mir je natprirodan, naravno. Ne, ne vidi me, jer su mu oči uprte u prazno, u nepristupačnu daljinu. Ne treba mi mnogo pa da se setim pogleda „Mudraca koji nikada ne govori”, iz Madrasa. Ista ova nerazumljiva rigidnost.

Znao sam da u Evropi treba nekoga da gledam u oči kako bih mu upoznao dušu. Pred Maharšijevim očima sam u nedoumici i ne znam šta više da mislim.

Minuti prolaze polako. Sat na zidu pokazuje da je prošlo pola časa, zatim jedan, ali niko se ne pomiče, niko ne govori. Polako, polako, zaboravljam postojanje onih koji me okružuju. Sva moja vizuelna snaga koncentrisana je na lice onoga sa divana. Moj poklon ostaje na stolu netaknut.

Prijatelj mi nije rekao da ću biti primljen s toliko ravnodušnosti! Moja prva misao je ona koja bi pala na um svakom Evropljaninu u sličnoj prilici: da li je ovo držanje namerno, samo poza? Ako nije, onda je ovaj čovek naprosto u ekstazi. Zatim, nova ideja: nije li ova mistična

kontemplacija samo duhovna praznina? Ali odustajem da rešim ovaj problem, iz prostog razloga što se ne osećam sposobnim za to.

U svakom slučaju, ovaj čovek me privlači kao magnet. Ne mogu da odvratim pogled s njegovog lica. Moja zapanjenost, nelagodnost, polako se tope, da bi ustupile mesto jednom čudesnom osećanju, uzvišenijem, pravoj očaranosti. Dva sata su prošla kada sam počeo da shvatam neporecivu misterioznu promenu koja se zbilila u meni. Pitanja koja sam u vozu pedantno pripremao, padaju sama od sebe, jedno po jedno. Ne zanima me više da znam bilo šta od onoga što me je mučilo; jedno beskrajno pomirenje, neizreciv mir obuhvataju me, kao da su deo vazduha koji udišem u ovoj prostoriji. Da li su moje misli, izmučene tiranijom nedoumica, konačno našle mir koji su tražile...?

I koliko mi sada beznačajna izgledaju sva pitanja! Koliko sitne brige koje su me mučile, izgubljene godine. Vidim, s neočekivanom jasnoćom, da moj um sam stvara probleme, kako bi se kasnije uzalud mučio da ih reši. Za nekoga ko je do sada pridavao neograničenu vrednost racionalnom, ovakve ideje zaista izgledaju nove. Prepuštam se miru i spokoju toliko novom za mene, tako da ova dva sata prolaze a da ne osećam ni najmanje nestrpljenja. Da li su, možda, lanci, koji su me do sada vezivali za toliko nerešive probleme, nestali zauvek?

Ipak, polako, jedno novo pitanje mi pada na um: Koji je mehanizam ove promene u meni? Ovaj mir struji iz čoveka sa divana kao miris iz cveta. I kako on to može da stvara? Nekakvom duhovnom radioaktivnošću, ili još nepoznatim telepatskim načinom? Ipak, on izgleda potpuno nepristupačan i ni najmanje ne mari za moje prisustvo. Na ovim mirnim vodama oseća se prvi talas. Neko mi se približava i šapuće na uho:

– Želiš li nešto da pitaš?

Da li je moj drug izgubio strpljenje, ili pretpostavlja da jedan Evropljanin ne može toliko dugo da ostane bez akcije? Zaista, dragi prijatelju, došao sam dovde da bih postavio sva moguća pitanja, ali, eto, za trenutak sam pomiren sa celim svetom i samim sobom i ne vidim nijedan razlog da se uznemirim po svaku cenu. Bio sam spreman da pođem na ovo čudesno putovanje a sada me vraćate sa praga ove avanture da bih išao u bučni i prokleti svet koji sam hteo da napustim?

Ipak, čarolija nestaje. Kao da je pitanje mog prijatelja bio poznati znak, jer svi se pokreću, čujem glasove, šapate i – o, čuda! – Maharšijeve oči počinju da trepću. Lice se pokreće i odjednom osećam da se nalazim u njegovom vidnom polju. Sada više ne sumnjam da se budi iz duge ekstaze. Moj drug, videvši da ćutim, pomisli da nisam čuo njegovo pitanje, i dobronamerno mi ga ponovo postavlja, ali pogled Mudraca, vrlo svetao i blag, pluta nada mnom, i čitam u njemu jedno drugo pitanje, nemo ali rečito:

– Da li je moguće da još sumnjaš, kada si predosetio dubinu duhovnog mira, dostupnog drugima i tebi?

I zaista, jedan beskrajni mir me prožima. Okrećem se prema svom drugu i šapućem mu:

– Ne sada. Drugi put.

Ipak osećam da se od mene nešto očekuje, ne od Maharšija, naravno – već ostalih koji oko mene šapuću. Drug mi je rekao da su neki od njih ugledni sledbenici a neki samo obični posetioci. Subramanja me

predstavlja i oduševljeno im govori na tamilskom, i sudeći po uzvicima divljenja, verovatno preteruje, po svom običaju, bez ustezanja.

Ručak je završen. Živa u termometru se diže do visina koje nisam smatrao mogućim ni na ekvatoru. Ali, zahvalan sam ovoj vrelini, zbog koje će mi biti dozvoljeno da ostanem i učestvujem u Maharšijevom životu bez ustručavanja i uznemiravanja. Ponovo ulazim u salu i sedam pored divana, blizu Maharšijevih nogu. Leži ispružen, malo nagnut u stranu, na mnoštvu belih jastuka. Jedan poslužitelj polako njiše lepezu, stvarajući tako prijatno strujanje u prostoriji. Maharši drži u rukama svesku u kojoj nešto upisuje s najvećom pažnjom. Posle nekoliko trenutaka ostavlja svesku i zove jednog sledbenika, s kojim razmenjuje nekoliko tamilskih reči. Ovaj mi prilazi i kaže mi da se učitelj izvinjava zbog doručka, jer do sada kod njih nije bilo Evropljana, pa ne zna kako se oni hrane. Zahvaljujem mu i umirujem ga, rekavši mu da ću se navići na njihov način ishrane i da ću, ukoliko mi nešto bude nedostajalo, to nabaviti u susednom gradu. Još dodajem da su ove stvari potpuno nevažne u odnosu na probleme koji su me ovde doveli. Mudrac me sluša s velikom pažnjom, iako je, naizgled, isto tako nepristupačan i neuznemiren.

– Ovo je vrlo pohvalno, kaže on najzad, i njegov odgovor me ohrabruje da nastavim:

– Učitelju, posvetio sam se studiranju filozofije i nauka, učestvovao sam u životu i radu kao većina ljudi, iskusio sam i radosti, a bio sam nošen i ambicijama. Tražio sam odgovor na zapadu, sada se okrećem istoku i kažem: potrebno mi je više svetlosti.

Maharši mi daje znak da razume. Nastavljam:

– Čuo sam mnoga mišljenja, slušao mnoge teorije. Pružan mi je racionalni dokaz o istinitosti jedne teorije, zatim o istinitosti druge. Zasitio sam se argumenata. Sada bi me samo lično iskustvo moglo zadovoljiti. Molim te da mi oprostiš što ću ti reći: nemam takozvani religiozni duh. Da li postoji nešto više od telesne egzistencije? I, ako postoji, kako se u to mogu lično uveriti?

Nekolicina učenika, koji nas slušaju, zanemeli su od čuđenja. Da li sam možda prekršio neko pravilo ponašanja i time uvredio njihovog učitelja? Ali gorčina tolikih godina uzaludnog čekanja penje se do mojih usana i pretače se u reči koje ne mogu da zadržim. Ako je Maharši čovek kog čekam, onda je on prevazišao bilo koje sitne konvencionalnosti i razumeće me.

Ali mi ne odgovara, već izgleda kao da prati sopstvene misli. I sada, pošto mi se jezik razvezao, ne mogu se zaustaviti:

– Naši naučnici sa zapada, koliko god veliki bili, trebalo je da priznaju svoje totalno neznanje u vezi s pitanjima s one strane smrti. Čuo sam da na istoku postoje ljudi koji mogu dati odgovore na pitanja pred kojima je nauka zapada morala priznati svoju nemoć. Da li je tako? Možeš li mi pomoći da nađem put ka ovoj svetlosti? Ili ću opet doživeti razočaranje?

Završio sam. Sada mi ostaje još samo da sačekam odgovor. Prolazi deset minuta; tada njegove usne počinju da se miču i čujem kako mi govori vrlo blagim gasom:

– Kažeš „ja”. „Ja hoću da znam“. Molim te da mi kažeš, šta je ovo „ja”? Šta hoće da kaže?

Obraća mi se na engleskom, bez pomoći tumača.

– Čini mi se da nisam razumeo pitanje, kažem bezizražajnim glasom.

– Moje pitanje nije dovoljno jasno? Razmisli.

Razmišljam, činim grešku i predstavljam se. Kažem svoje ime.

– I, da li „ga” poznaješ?

– Razume se.

– Govoriš o svom telu, a da li je to sve? Ponavljam pitanje: Ko si ti?

Šta mogu da odgovorim na takvo pitanje? Maharši insistira:

– Gledaj da saznaš ko je to „ja” i znaćeš istinu.

Misli mi lutaju i ni ne skrivam više svoju zapanjenost. Sigurno Mudrac misli da njegovo znanje engleskog nije dovoljno, jer se okreće prema tumaču koji mi prevodi sledeće reči:

– Postoji samo jedna stvar koju treba da činiš: okreni pogled u sebe. Pogledaj u samo dno tvoje duše. Ako ovo budeš činio ispravno, naći ćeš odgovor.

– Ali kako to da učinim?

– Udubi se u svoju najskriveniju suštinu, kroz neprekinutu meditaciju. To je put ka Svetlosti.

– Meditirao sam o tome, ali nisam doživeo nikakav napredak.

– Otkud znaš? Duhovni napredak se ne primećuje tako lako kao fizički.

– Da li je potreban učitelj?

– Zavisi od slučaja.

– Hoću da kažem, da li bi me učitelj mogao uputiti u ovakvo ispitivanje?

– Može ti obezbediti materijal; ipak, problem ostaje lične prirode.

– Koliko vremena je potrebno da bismo se približili svetlosti uz pomoć učitelja?

– Zavisi od stepena spremnosti. Puščani barut se pali odmah, dok se ugalj teže pali.

Imam utisak da Mudrac ne voli da govori o učiteljima i metodama. Pretvaram se da ništa ne primećujem i nastavljam. Tada ga vidim kako okreće glavu i kako mu se pogled gubi kroz prozor, prema šumi, i ne odgovara mi. Razumeo sam.

– Živimo u vrlo kritičnim vremenima. Da li Maharši ima neko mišljenje o budućnosti?

– Ne bavi se budućnošću. Poznaješ li možda sadašnjost? Gledaj da upoznaš sadašnjost a brigu o budućnosti prepusti Bogu.

Još jedna preko nosa! Ali ovog puta se neću lako predati, jer dolazim iz sveta gde tragični događaji imaju drugu vrednost nego u ovom mirnom kutku sveta.

– Kaži mi bar, molim te, da li ćemo ući u period haosa, ili ćemo se uputiti ka svetlosti?

Maharši ne izgleda zadovoljan.

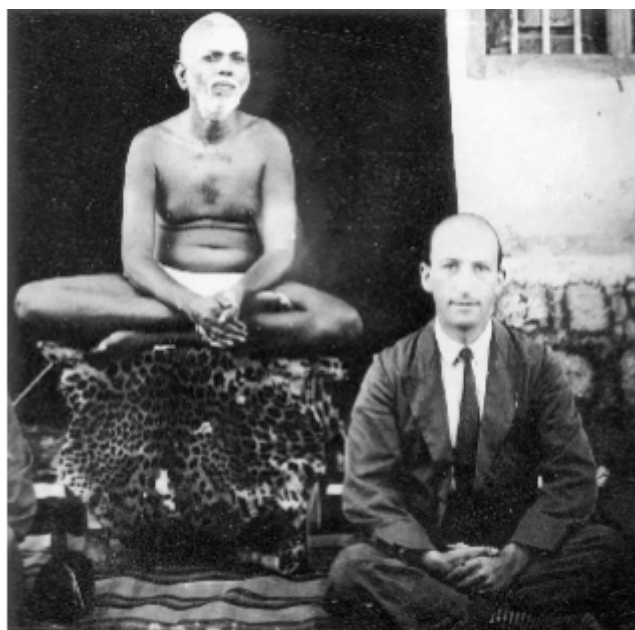
– Postoji Biće koje upravlja svetom i samo se njega tiče šta će se desiti. Zna bolje od nas šta treba da radi. Ono nosi teret sveta, ne ti.

– Možemo gledati oko sebe s krajnje dobrom voljom i ne verujem da bismo negde na zemaljskoj kugli lako našli mesto koje uživa dobrobit tog Bića.

Ni ovog puta nisam pogodio pravo pitanje, ali ipak dobijam odgovor:

– Kako hoćeš da razumeš šta se dešava u svetu kad nisi u stanju da razumeš čak ni samoga sebe? Onaj koji traži istinu ne muči se ovakvim problemima u kojima nekorisno gubi energiju. Pronađi prvo istinu u sebi i bićeš u boljem položaju da razumeš istinu skrivenu u svetu koji te okružuje.

Tišina. Neko se približava i pali mirišljavi štapić. Maharši, pošto je za trenutak posmatrao dim koji se uzdiže, ponovo uzima svesku i udubljuje se u rad, dajući mi jasno na znanje da se dovoljno bavio sa mnom, i ovu ravnodušnost doživljavam kao hladan tuš. Ostajem na istom mestu još četvrt sata, ali vidim da Mudrac nema želju da razgovara sa mnom. Šta mi drugo preostaje, do da ustanem i odem?

U trenutku kada se kola zaustavljaju ispod snažnih palmi, bezbroj svitaca leti nad baštom, šarajući uporno arabeske na mračnoj pozadini noći. Kada ulazimo u salu i sedamo na pod, čini nam se da je uzvišeni mir prirode prodro u ovo pribežište i impregnirao vazduh koji udišemo. Isti ljudi sede na podu, ali nikakav razgovor ne prekida ovu čaroliju. Maharši je na divanu, s prekrštenim nogama pod sobom, s rukama položenim na kolena. Njegovo lice me uvek iznenađuje dostojanstvom kojim zrači, a koje ne isključuje ni skromnost, ni jednostavnost. Drži glavu kraljevski, kako su je verovatno držali i Homerovi mudraci. Oči gledaju u uvek istu tačku, u suprotan ugao prostorije. Ova čvrstina pogleda me uvek zapanjuje, i čini da se pitam, da li posmatra nešto napolju, na primer zalazak sunca, ili je taj pogled potpuno otrgnut od apstrakcija i slep za bilo kakvu trenutnu realnost.

Gusti dim diže se i sakuplja ispod stropa s drvenim gredama. Pokušavam da gledam u ove nepomične oči, ali se moje sklapaju spontano i obuhvata me laki san, uljuljkan mirom koji se čini neodvojiv od atmosfere ovog privilegovanog mesta. Posle nekoliko trenutaka u mom umu nastaje praznina, i stupam na čarobnu obalu sna.

Kao da sam ponovo dete od pet godina. Penjem se napornim putem ka vrhu Arunačale, držeći Maharšija za ruku, a on je tako velik pored mene, da mi izgleda kao kakav div. I pored potpunog mraka, Mudrac me vodi sigurnim korakom. Mesec i zvezde nas obasipaju blagom svetlošću. Vidim kako Maharši spretno zaobilazi provalije i ogromne stene koje izgledaju spremne da nas progutaju. Sakrivene u stenama ili iza drveća, nižu se usamljene pećine, ćelije pustinjaka. Njihovi stanovnici dolaze i pozdravljaju nas, i uprkos slaboj svetlosti mesečine, ja prepoznajem mnoge jogine. Ne zaustavljamo se do vrha. Ovde se nakratko zaustavljamo i moje srce snažno kuca, očekujući neizbežnu i blisku objavu.

Maharši me posmatra, dok ja, toliko mali pored njega, podižem pogled pun očekivanja. Ubrzo osećam promenu u svojoj duši. Stari razlozi zbog kojih sam živeo me napuštaju. Ambicije i dosadašnje čežnje se tope. Odbojnosti, nerazumevanja, hladnoća i egoizam koji su me do sada odvajali od mojih bližnjih su nestali. Neizreciv mir mi prožima celo biće, i odjednom imam utisak da bi bilo dovoljno samo da ispružim ruku kako bih od života dobio sve što želim.

Maharši mi kaže da pogledam niz padinu brega. Osluškujem i vidim kako se pred našim nogama pruža cela zapadna hemisfera Zemlje. Nepregledne mase ljudi se kreću: tama tela, tama duša.

Glas Mudraca izgovara ove reči:

– Kada se budeš vratio među njih, sačuvaćeš u sebi ovaj mir. Zahvaljujući njemu, odbacićeš misao da si telo, odvojen um; osetićeš kako tvojim bićem kruži jedan okrepljujući talas, zaboravićeš svoju ličnost, jer će nit tvog života biti orijentisan ka OVOM.

Izgovarajući ove reči, Mudrac mi stavlja u ruku kraj jednog zraka svetlosti.

U trenutku kada se budim ošamućen ovom uzvišenom vizijom, moje oči sreću Maharšijeve. Ne varam se, njegovo lice je okrenuto ka meni i posmatra me. Kakva se stvarnost krije iz ovog sna? Želje, ogorčenja, sve je nestalo. Ovo uzvišeno stanje milosti, ravnodušnosti prema sebi traje u duši i sada kada sam se probudio. Ipak, osećam da efekat sna neće još dugo trajati; suviše je lep, i ja još uvek ne mogu sačuvati ovo stanje, jer ne posedujem tu snagu.

Koliko sam dugo ovde? Vidim ostale kako se dižu i odlaze na spavanje. Treba da krenem i ja. Ali u sali je toliko zagušljivo da više volim da spavam napolju. Jedan učenik mi donosi upaljenu svetiljku. Kaže mi da je ostavim da gori cele noći, jer bih inače rizikovao neprijatne posete zmija ili šakala. Svetlost će ih držati na pristojnom odstojanju.

Ne mogu da zaspim jer je zemlja tvrda i jer nemam nikakvog pokrivača, ali se ne dosađujem. Imam mnogo toga o čemu bih mislio i imam utisak da sam konačno našao ličnost koju sam tražio, u svakom slučaju, najmisteriozniju od svih koje sam do sada sreo. Osećam da se nalazim pred odlučujućim događajem, ali nisam u stanju da ga odredim. Biće to nešto nemoguće, i, u svakom slučaju, odvojeno od materijalnog. Ne mogu osloboditi um onog sna i duša mi treperi, jer mi se jedna misterija, još nedefinisana, ali sigurno božanska, približava.

Sledećih dana uzalud pokušavam da razgovaram s Maharšijem.

Mislim da je to zbog sledeća tri razloga:

Prvo, njegova prirodna uzdržanost, malo zadovoljstva koje nalazi u razgovorima ili argumentacijama i njegova savršena ravnodušnost prema raznim religijama i mišljenjima. Očito je da ne želi nikoga da ubeđuje, niti da uveća stado učenika.

Drugi razlog bi morao izgledati čudan. Od kada sam sanjao onaj san, kad god da se nađem pred njim, osećam se prožet svetim poštovanjem. Pitanja koja bi mi u drugim okolnostima lako silazila sa usana, sada su ustuknula. Doživljam kao skrnavljenje mogućnost da se razgovara kao sa sebi ravnim čovekom koji se toliko uzdigao nad običnim smrtnicima.

Treći razlog je nešto jednostavniji: sala je uvek puna, i teško mi je da pred svima iznesem svoja najskrivenija osećanja. Na kraju, za ove ljude sam stranac. Nije toliko važna razlika u govoru, ali moj zapadnjački skepticizam i moja potpuna ravnodušnost prema religioznim osećanjima, mogla bi da povredi ove ljude koji me slušaju. S druge strane, ne mogu sakriti to što osećam.

A nije mi lako ni da se snađem u toliko kontradiktornih osećanja; i kada bih se odlučio da progovorim, nešto me je sprečavalo. Došao sam ovde da bih ostao jedan vikend, a prošla je cela nedelja. Da li će moj prvi razgovor sa Maharšijem biti možda i poslednji? Izuzev dve-tri sasvim konvencionalne reči izrečene u prolazu, ništa više među nama nije bilo izgovoreno. Petnaest dana je prošlo, i ja sve više osećam snažno dobročinstvo atmosfere mira i vedrine koja ovde vlada, čak i u vazduhu koji udišemo.

Prolaze poslednji dani, a da nisam učinio nijedan korak prema Maharšiju. Dok ovde boravam, smenjuju se periodi snažnih egzaltacija i, odmah zatim, dubokih depresija. Obeshrabren sam, jer ljudi ovde govore jednim unutrašnjim i spoljašnjim jezikom koji se razlikuje od mog toliko da se ne možemo sporazumevati. Posmatram Mudraca. Lebdi u olimpijskim visinama i sudi o životu ljudi s toliko uzvišene tačke gledišta, da ga ne mogu razumeti. On sigurno nije poput nas, ne pripada našoj rasi, on je kao element prirode, kao ovaj vrh brega koji se uzdiže pred nama, ili kao ova džungla koja se pruža tropskim predelom, ili je nedokučiv kao nebo. Nešto iz skamenjene duše Arunačale je sigurno prodrlo i u dušu velikog Maharšija. Rekli su mi da je već trideset godina ovde i da ne želi da se udalji čak ni na jedan dan. Znam da voli ovaj breg, jer mi je neko preveo

nekoliko osećajnih stihova pisanih njegovom rukom, u kojima izražava tu svoju ljubav. Kao što se planina uzdiže nad prostranstvom džungle, tako se i Maharši uzdiže nad običnim mnoštvom ljudi i njegova uzvišenost je isto tako neuporediva i nedodirljiva. Usamljen je, i oni slabi iz njegovog okruženja ga ne mogu slediti. Poželim ponekad da ga vidim humanijeg, da je pristupačniji za sve ono što mi nazivamo normalno i prirodno, a što je, suočeno s njegovim uzvišenim prisustvom, samo sitna slabost. Pa ipak, kako bi mogao dostići takav stepen savršenstva, da nije za sobom ostavio sve ono što mi nazivamo ljudskim? I pored svega, u njegovom pogledu je neko obećanje, obećanje nepojmljivog otkrovenja.

Do sada ništa, apsolutno ništa, do ove neuništive vedrine i sna, koji poput zvezde blista u mom sećanju. Vreme prolazi; petnaest dana, i ni jedan razgovor koji bi zaslužio da bude zabeležen. Njegova oštrina me ošamućuje. Nisam očekivao da budem ovako primljen, naročito posle joginovih reči koje su me ovde i dovele. Ipak, danas sam tvrdoglavo odlučio da moram još jednom čuti Maharšija, njega i nikog drugog, jer se ne mogu osloboditi ideje da je on jedini od svih koje sam do sada sreo, a da je razumeo problem života tako da ga nikakav bol više ne može dotaći.

Dakle, da pokušam još jednom. Tražim njegovog najstarijeg sledbenika, koji je od početka prema meni bio vrlo dobronameran, i kažem mu bez okolišenja da bih jako želeo da razgovaram sa Maharšijem, ali da se ne usuđujem da mu bilo šta kažem. Sledbenik razume sa osmehom. Odlazi i odmah se vraća sa odgovorom: Maharši se raduje da razgovara sa mnom. Brzo odlazim i sedam pored divana. Mudrac okreće oči prema meni i posmatra me sa mnogo dobre volje.

– Jogini kažu da treba da napustiš svet i povučeš se u dubinu šume ili srce planine, ako hoćeš da nađeš istinu. Na zapadu bi to bilo nemoguće, jer je naš način života toliko drugačiji. Da li i ti imaš isto mišljenje?

– Uopšte nije potrebno da odustaneš od aktivnog života. Treba da meditiraš sat-dva dnevno, a zatim da obavljaš svoj posao. Kad budeš meditirao, javiće se u tebi jedna duhovna struja koja će se proširiti i na tvoj rad. I biće to, ako više voliš ovakvo objašnjenje, dva načina izražavanja jedne te iste ideje: rad će se obavljati na istom planu kao i tvoja meditacija.

– Kakav će biti rezultat toga?

– Shvatićeš iz sopstvenog iskustva da će tvoj odnos prema bićima i delima početi polako da se menja.

– Onda se, bar što se ovog tiče, razlikuješ od ostalih Učitelja? Želeo bih da mi Maharši ovo potvrdi, ali on izbegava da direktno odgovori.

– Egoizam čini čoveka zarobljenikom ovog sveta. Neka se oslobodi! Neka se uistinu odrekne od prividnog i varljivog „ja“.

– Ali kako je moguće odbaciti svaki trag egoizma, a zatim nastaviti život među ljudima?

– Ne postoji suštinski sukob između aktivnog života i mudrosti. Zašto? Zato što u ovom slučaju stara čovekova ličnost više ne nastavlja životne aktivnosti, jer se njegova svest, malo pomalo, prenela u duhovni centar koji se nalazi s one strane skučenih granica ega.

– Ovde naslućujem teškoću. Jer, koliko nam slobodnog vremena za meditaciju ostavlja aktivan život?

Maharši se zbog ovog ne uznemirava:

– Dobro bi bilo za početnika da obezbedi sebi bar nekoliko trenutaka meditacije. Neko ko je napredniji na putu istine upoznaće sreću kao dar s

neba, čak i ako je primoran da radi. Dok ruke obavljaju posao, duša mu lebdi u beskrajnim visinama usamljenosti.

– Ali ovo nije karakteristično za jogine!

– Jogin se trudi da ganja svoj duh ka cilju, kao što gonič stoke tera vola ispred sebe. Ali onaj koji želi da prizove životinju koja zaostaje, vodi računa da je prvo pridobije šakom zobi.

– Šta želiš da kažeš?

– Upitaj se: Ko si ti? Ovo traženje će te dovesti do otkrića onoga što se nalazi iza svih zamršenosti svesti. Kada budeš rešio ovaj osnovni problem, u istom trenutku ćeš rešiti sve probleme.

Pokušavam da razumem. Kroz trouglasti otvor prozora nazirem početak padina Svetog brega, obasjanog jutarnjim svetlom.

Maharši nastavlja:

– Pokušaću da budem jasniji: Svi ljudi su u potrazi za srećom, srećom koju bi mogli da dosegnu i koja nikada neće imati kraja. Od svih, ovaj instinkt je najbolji. Nije li za tebe upadljiva činjenica, da svi, pre svega, najviše vole sami sebe?

– I...?

– Da bi doprli do sreće, potreban im je neki razlog, uslov; neki ga traže u alkoholu, drugi u religiji; ovde možeš da uočiš u čemu se sastoji prava ljudska priroda.

– Nije mi sasvim jasno...

Glas mu se ispunjava oduševljenjem:

– Prava priroda čoveka je sreća. Sreća je urođena Sopstvu. Sopstvo je besmrtno i večno, tako da čovek koji uspe da ga pronađe, u isto vreme

nalazi i sreću koja je beskrajna.

– Ali postoji toliko nesreće na svetu!

– Zaista, i to zato što ljudi ne poznaju svoju pravu prirodu. Pa ipak, svi ljudi, bez izuzetka, svesno ili nesvesno tragaju za srećom.

– Čak i oni najbedniji, najprezreniji, kao i zločinci?

– Da, samo što se varaju verujući da će sreću pronaći u svojim zabludama. Ova težnja za srećom je instinktivna, ali budući da ne znaju da oni zapravo traže svoje pravo Ja, zamišljaju da mogu naći sreću na neprimerene načine i pomoću neprimerenih sredstava. Njihova greška je fatalna jer se posledice ljudskih dela neizbežno sručuju na njih.

– Znači, ako bismo dosegli svoje pravo Ja, dosegli bismo u isto vreme i neprolaznu sreću?

Prevodilac daje glavom znak da sam u pravu. S prozora bez okna, na Maharšijevo lice pada zrak svetlosti. Čelo mu blista vedrinom, usta odlučnih crta odaju savršeno zadovoljstvo. Oči su svetilište nepomućenog mira. Ništa iz njegovog bića ne poriče njegove reči.

Može li sve ovo sadržati u sebi i drugo značenje, sem ovog, toliko jednostavnog, koje izražava njegovo biće? Ali to „nešto“ mogu otkriti samo ja. Mudrac se ne izražava ni kao filozof ni kao teoretičar, već kao neko ko govori iz dubine duše. Izražava samo svoje lično i srećno iskustvo.

– Šta je zapravo ovo „ja“ o kome govoriš? I ako je tačno to što kažeš, znači li to da se u čoveku nalaze dva „ja“?

Usne mu se blago smeše.

– Kako bi čovek mogao da ima dva „ja“? Da bi razumeo šta ti govorim, trebalo bi prvo da istražuješ samog sebe. Razmišljajući na svakidašnji način, čovek više ne vidi kakav je u stvarnosti. Njegova pred-

stava o sebi nije više istinita. Suviše dugo se identifikovao sa svojim telom i svojim umom. Zato ti savetujem da se posvetiš rešenju ovog problema pomoću pitanja: „Ko sam ja?“

Maharši je ućutao, kao da želi da mi da vremena da otkrijem ko sam ja zaista. Ali ja ćutim, čekajući da nastavi.

– Tražiš od mene, kaže Maharši, da ti definišem pravo „ja“. Ali kako bi to moglo da se opiše? To je nešto iz čega izvire smisao individualnog „ja“ i u kome se, istovremeno, gubi.

– Izgubiće se? Time, znači, gubiš smisao svoje ličnosti?

– Ideja koja dominira čovekovim duhom je predstava o „ja“. „Ja“ se prvo ukazuje duhu. „Ja“ se javlja pre „ti“. Prateći unazad mentalnu nit „ja“, otkrićeš da će ona, onako kako se prva pojavila, prva i nestati. Zapravo, ništa te ne sprečava da sam načiniš ovaj eksperiment.

– Hoćeš da kažeš da ovo unutrašnje samoispitivanje može lako da se postigne?

– Naravno. Samoispitivanjem možeš doći do one tačke u kojoj „ja“ polako nestaje.

– Ali tada, u tom trenutku, šta još preostaje? Postaje li čovek nesvestan, nalik idiotu?

– Nikako. Vraća se svesti koja je jedina besmrtna u njemu i onoj mudrosti koja je upravo buđenje istinskog „ja“ i istinskoj prirodi svoga bića.

– Da li je smisao pravog „ja“ deo te prirode?

– Lažno „ja“ je deo ličnosti i odnosi se na um i telo. Kada se prvi put percipira istinsko „ja“ (Sopstvo), nešto se javlja iz dubine bića i stavlja ga pod svoju vlast. To „Nešto“ je besmrtno, beskrajno, jednom rečju:

božansko; ponekad ga nazivaju Carstvom Nebeskim, nekad Dušom, nekad Nirvanom, a mi, Hindusi, nazivamo ga Oslobođenjem. Ti ga nazovi kako želiš, ali jedno je sigurno: kada se ono ostvari, čovek ne gubi sebe, već se pronalazi.

Ove reči me podsećaju na reči koje je izgovorio Galilejac i koje su prava enigma za toliki broj vernika: „Onaj koji voli svoj život, izgubiće ga, ali onaj koji ga mrzi, dobiće ga”.

Analogija je upadljiva! A Mudrac je do nje došao bez pomoći hrišćanske ideje, već samo unutrašnjom meditacijom! Maharši mi prekida tok misli:

– Sve dok čovek ne krene ovim putem, nedoumice i nesigurnost ga neće napustiti. Kraljevi i državnici imaju pretenziju da upravljaju svetom, a ako bi pogledali u sebe, morali bi da shvate da nisu u stanju da upravljaju ni samim sobom. Istinska snaga nalazi se u rukama onog koji je prodro do skrivenih dubina svoje duše. Naučnik, koji je možda ceo život proveo u laboratoriji, bio bi primoran da pogne glavu ako bi ga upitali da li je rešio tajnu života i da li je spoznao sebe. Dakle, zašto imaš potrebu da znaš šta se dešava izvan tebe, kad nisi u stanju da znaš ni ono što se događa u tebi, šta mi, u stvari jesmo? O ovome nastojimo da ne razmišljamo, ili bežimo od takvih misli. Ali koji rad, koje proučavanje može biti vrednije od takvog našeg truda?

– Možda zato što ovakav trud prevazilazi naše snage?

Na ovo Maharši lako sleže ramenima.

– Treba pokušati. Nije tako teško kako ti se čini.

– Za nas, aktivne i praktične ljude, ovo nepristrasno ispitivanje...

Prekidam jer ne znam kako da završim rečenicu.

– Potraga za istinom je identična akcija kako za Evropljane tako i za Indijce. Prihvatam da je možda nešto teže za čoveka koji se batrga u zamkama aktivnog života, ali i jedan i drugi mogu i treba da sa takvim problemima izađu na kraj. Pomoću meditacije treba da nastane jedna duhovna struja koja se posle može održavati samo pomoću navike i vežbe. Tada možeš obavljati sve dnevne obaveze, a da ne dolazi do sukoba između meditacije i spoljašnje aktivnosti. Kada budeš meditirao na pitanje „Ko sam ja?“ i kada budeš počeo da shvataš da ni telo, ni um, ni želje tvojih čula nisu istinsko „ja“, ovakav stav prema tebi samom učiniće da iz dubina tvoje duše isključivo odgovor, kao nagrada, kao najdublja realizacija.

Nauči da razlikuješ ovo i istina će zablistati u tvojoj duši poput sunčevog zraka. Tvoja duša će naći mir. Jedan talas sreće će se uzdići i prožeće te, jer su istinsko „ja“ i sreća jedno te isto. Kada budeš dostigao ovakvo, direktno sagledavanje Sopstva, sve tvoje nedoumice će se istopiti.

Posle ovih reči uperio je pogled u jednu tačku u prostoriji. Razumeo sam da je dotakao granicu koju je prema meni postavio. Razgovor se završio. Odlazim zadovoljan, jer sam bar jednom uspeo da ga istrgnem iz njegove uobičajene ćutnje.

Čim sam napustio salu, sklonio sam se na jedno usamljeno mesto u džungli, gde sam provodio najveći deo dana u meditaciji i sređivanju beležaka. Vratio sam se tek jedan sat pre dolaska kola, koja će me odvesti

daleko od ovog mesta tišine. Vazduh je ispunjen opojnim mirisima. Maharši, koji sedi nagnut prema lepezi, uspravlja se kada se pojavljujem i zauzima svoj omiljeni položaj sa prekrštenim nogama, desna savijena ispod lista leve, leva preko lista desne. Podupire bradu o dlan desne ruke, s laktom oslonjenim na koleno. Posmatra me pažljivo i ćutke. Primećujem pored njega čašu za vodu i bambusov štap, svu njegovu imovinu; rećiti odgovor na naš zapadnjaćki instinkt za posedovanjem, na našu žeđ za bogatstvom.

Njegove širom otvorene oći postaju nepokretne, telo se ukrućuje, glavom blago kruži prema napred, kako bi postigao savršenu nepomićnost. Posle nekoliko minuta shvatam da je Maharši udubljen u ekstazu.

Oko mene je mir iz trena u tren sve dublji. Iako moj duh nema religioznih sklonosti, dopuštam da me ponese osećaj svetog poštovanja, koji me osvaja sa istom sigurnošću i jednostavnošću s kojom je pćela privučena mirisom cveta. Jedna neopipljiva, suptilna snaga pluta odajom i ni najmanje ne sumnjam da ona struji od njega, od Maharšija. Oći mu svetle ćudесnim sjajem. Nepoznata osećanja se bude u meni. Do najtajnijih skrovišta duše prodire u mene ova snaga koja izvire iz njegovog plamenog pogleda. Shvatam da on vidi sve što u meni postoji: misli, emocije, želje, i da sam pred njim nemoćan. U poćetku mi je veoma neprijatno. Verovatno mu ništa ne promiće iz zaboravljenih stranica moje prošlosti i uzalud bih gledao da nešto sakrijem. Zato to i ne pokušavam, jer mi jedno nejasno osećanje buduće nagrade naređuje da se podvrgnem ovom nemilosrdnom ispitivanju.

I tako, sva moja lutanja, zablude, snaga i slabosti, prolaze u nizu pred njegovim oćima; ali kažem sebi, i ovo osećanje me umiruje, da u isto vreme

on mora da vidi taj neuništivi podsticaj koji me je izbacio iz uobičajenog načina života i koji me je gurnuo prema ljudima kao što je on. Sasvim polako, vrlo jasno zapažam rast jednog telepatskog strujanja koje se ustaljuje između njegovog čvrstog i mog neodlučnog pogleda, i koje, nežnom ali nemilosrdnom snagom, povezuje tok mojih misli za njegov duh, i nudi mojoj duši učešće u neuporedivom miru koji mi izgleda beskrajan. Ovo čudesno osećanje spokoja udruženo je sa osećanjem olakšanja i jedinstvenog ushićenja. Vreme zaustavlja svoj tok. Srce mi je oslobođeno od tereta briga. Zauvek sam, čini mi se, zaštićen od svih gorčina, lomova, tuga i pustih želja. Suštinski razumem da je instinkt koji sili čoveka da podigne glavu i da se nada uprkos svim razočaranjima, instinkt koji ne vara, budući da je božanske prirode. U ovom začaranom trenutku, u kome izgleda da vreme stoji, u kome patnje i zablude nestaju, čini mi se da je celo moje biće upijeno u Maharšijevo, da je mudrost dostigla vrhunac, da je njegov plameni pogled čarobni štapić koji nas vraća svetu neslućenih lepota.

Koliko sam se samo puta pitao, kako sledbenici mogu godinama da sede pored nogu takvih mudraca, zadovoljavajući se s malo reči i još manje udobnosti, i bez najmanje potrebe za spoljašnjom podrškom ili zabavom. Sada počinjem da shvatam da je, ne samo znanjem, već mnogo više unutrašnjim prosvetljenjem, svaki dan koji prolazi već samim tim nagrađen.

Posle više od časa grobne tišine, neko ustaje i napušta salu tihim korakom, zatim drugi, pa još jedan: oči mu se menjaju, zenice se sužavaju kao dijafragma fotografskog aparata, oštrina pogleda se pojačava među poluotvorenim kopcima. Imam osećaj da mi celo telo biva sve lakše i da

pluta, zajedno s Maharšijevim, kroz beskonačan prostor. Stanje intenzivne percepcije je gotovo nepodnošljivo i odlučujem se da prekinem ovu čaroliju. Nalazim snagu upravo u toj odluci i odmah osećam da sam integrisan u svoje telo. Nijedna reč nije bila izgovorena. Prikupljam misli, gledam na sat i podižem se tiho: vreme je za odlazak.

Saginjem glavu u znak rastanka. Mudrac mi odgovara istim pokretom. Izgovaram nekoliko reči zahvalnosti, koje ostaju bez odgovora. Oklevam na vratima, ali čujem zvuk praporaca volovske zaprege i tada, poslednji put, podižem do grudi sklopljene ruke. Tako se rastajemo.

Susret na putu

Najзад, ostalo mi je nekoliko dana i naći ću se na brodu koji će me velikom brzinom odvesti Arapskim morem do Evrope. Završio sam s metafizikom. Sve što bih mogao dati na poklon, svoju inteligenciju, svoje telo, svoje vreme, neću više uzalud trošiti na oltaru sujeverja, za neproverljive hipoteze! Da, po površini moje misli teku tako, ali, ubrzo, unutrašnji glas me neštedimice prati:

„Ludače, evo plodova tolikih težnji, tolikih izgubljenih godina. Sledićeš banalan put, zaboravićeš sve što si naučio, potopićeš u čula sve što je bilo najčistije u tebi. Ali vodi računa! Učenje o životu dobio si od strogih učitelja, duboke misli su ti zgulile kožu s površine, odgovorio si uzvišenom zovu uma, usamljenost ti je uobličila biće. Zar zaista veruješ da ćeš lako pobeći od ovih iskušenja? Ne nadaj se, sve su ovo samo lanci koji ti sputavaju korak”.

Uzalud se pod zvezdanim nebom borim protiv ovog nemilosrdnog glasa, okrivljujući za to moju nemoć da otklonim osećanje tuge koja me savlađuje. Ali glas mi odgovara:

„Jesi li potpuno siguran da se među onima koje si sreo ne nalazi i Učitelj kog si želeo?”

I cela galerija likova, koje sam upoznao, niže se pred mojim očima, živahna na severu, ravnodušna na jugu, nervozna i emotivna na istoku, snažna u svojoj ćutnji na zapadu, lica prijateljska ili neprijateljska, luda ili

mudra, dobronamerna ili zlonamerna, ali sva na isti način nedokučiva. Jedno se ipak odvaja od drugih. Vidim mu pogled čvrsto uprt u moje oči. Prepoznajem ga: to je Maharši, Veliki Mudrac, čiji dani teku u podnožju brega Sveti Znak, vrlo daleko, tamo na jugu. Nikada ga nisam mogao zaboraviti i često se uspomena na njega javlja u meni, ali večite promene, potresni susreti i događaji, toliko čudesnih utisaka, gurnule su u drugi plan sećanje na moju kratku posetu njemu. Proleteo je kroz noć moga života kao meteor, i, moram da priznam, nikad me neko ljudsko biće nije privlačilo u tolikoj meri. Ali učinio mi se toliko uzvišen, toliko udaljen i nepristupačan za jednog Evropljanina, kakav sam i sam, i toliko ravnodušan prema mojim poniznim željama.

Ali glas ne gubi snagu dokaza:

– Ravnodušan? Da li si toliko siguran? Nisi li ga možda suviše brzo napustio?

– Da, mogao bih se sada vratiti tamo.

– Izgledaće nepristojno da dođem nepozvan.

– To nije važno. Jedino je važno da se vratiš kod Maharšija.

– Živi čak na suprotnoj strani Indije, a ja sam suviše bolestan da bih mogao proći toliki put.

– Čak ni to nije važno! Ako želiš da nađeš učitelja, ne škrtari sa svojim bićem.

– Suviše sam umoran da bih imao bilo kakvih želja. Rezervisao sam kabinu na brodu i za tri dana polazim. Suviše je kasno da sada nešto menjam.

– Nikada nije suviše kasno. Počni jednom zauvek da ceniš pravu vrednost stvari. Kažeš da je Maharši najsajnije biće koje si ikada sreo, a

napuštaš ga tek što si ga upoznao. Vрати mu se.

Misli kažu „da”, telo se protivi. Glas insistira:

– Promeni plan i idi kod Maharšija.

Glas stiže iz mojih dubina kao naređenje. Kakvu važnost ima logika, kakvu važnost ima umor tela? Osećam se nemoćan kao dete u rukama ove sile. U trenutku kad glas postaje naj snažniji, pojavljuje se Maharšijev lik, živ i nesumnjiv. Ne mogu više da se borim. Poći ću tamo. Ako me primi, prepustiću se njegovom vođstvu. Velovi su odbačeni, osvojen sam; još ne razumem kako, ali osećam da mi više ne pripadaju. Vraćam se u hotel, pijem šolju vrućeg čaja. Drugi sam čovek, osećam veliko olakšanje.

Sledećeg jutra budim se pun života, prvi put otkako sam stigao u Bombaj. Čovek koji me poslužuje, obučen u bele pantalone sa zlatnim kaišem, čistom jaknom, osmehuje mi se kada ulazim u salu za ručavanje:

– Imate pismo, gospodine.

Posmatram koverat. Čini se da je pismo putovalo dugo, dva puta se vraćalo. Otvaram ga, i, na moje veliko iznenađenje, vidim da stiže sa Arunačale. Pisao ga je jedan ugledan čovek, član zakonodavnog tela iz Madrasa, koji je, posle porodične drame, napustio svetovni život i postao Maharšijev sledbenik. Upoznao sam se s njim i s vremena na vreme smo jedno drugom pisali. U pismu mi kaže da ću biti dobrodošao ako se vratim na Arunačalu. Poslednja rečenica je za mene kao zrak svetlosti. „Za tebe je prava sreća da nađeš Učitelja kog si tražio”. Više nisam mogao da odlažem putovanje. Trčim u putničku agenciju i vraćam kartu.

Opraštam se od Bombaja i putujem kilometre i kilometre monotonim krajolikom Dekana, gde oko može videti samo žbunje i bambusovu trsku. Ali voz ne juri dovoljno brzo, jer ovoga puta znam da

idem prema svetlosti, prema tajni, prema olakšanju. Srećan sam kad sam sledećeg dana ugledao mirni dekor južne Indije s njenim crvenkastim brdima i spokojno udišem mlaki vazduh Madrasa, glavnog grada moje prve etape na putu. Ovde treba da promenim pravac i zato sam primoran da stignem na drugi kraj grada. Koristim vreme između dva voza i odlazim da pozdravim indijskog pisca, koji me je predstavio Njegovoj Svetosti Šri Šankari.

Prima me ljubazno i oduševljen je kada čuje da sam na putu do Maharšija.

– Ali, ne čudim se. Ovo sam i očekivao.

– Zašto mi to kažeš?

– Dragi moj, sećaš li se kada smo se rastajali od Njegove Svetosti u Čingleputu? Nisi li zapazio da mi je nešto šapnuo?

Da, sad kad mi kaže, sećam se dobro.

– Ovako. Njegova Svetost mi je rekao sledeće: „Tvoj prijatelj će obići celu Indiju u potrazi za Učiteljem. Srešće više njih, ali će se na kraju vratiti Maharšiju. On je jedini Učitelj koji mu može pomoći”.

Njegove reči me zaista uzbuđuju. Da li zaista Šri Šankara ima dar proricanja? U svakom slučaju, njegove reči mi učvršćuju odluku. Iako mi tajna nije mnogo jasnija, osećam da sam na dobrom putu.

Arunačala

Postoje trenuci koje treba upisati zlatnim slovima u kalendar našeg života. Takav je bio onaj kog mi je sudbina podarila kada sam odlučio da po drugi put posetim Maharšija.

Pređa mnom je, sedi po običaju na prekrasnom tigrovom krznu. Mirišljavi štapići gore na stočiću, ispunjavajući prostoriju prodornim mirisom. Mudrac, za trenutak, nije u ekstazi. Sasvim nam je blizak, oči su mu otvorene prema svetlu, a na usnama ima osmeh dobrodošlice kada se pred njim klanjam. Nekoliko učenika stoji sa strane s poštovanjem, dok jedan njiše lepezu.

Ovoga puta sam i ja došao kao učenik i moja duša neće imati mira dok ne dobije odgovor. Uveren sam da će sve biti dobro, jer je toliko zapovednički zvučao glas koji me je iz Bombaja doveo ovde, i koji mi je odzvanjao kao odlučna naredba. Posle nekoliko uvodnih fraza, formulišem kratko pitanje, bez mnogo suvišnih reči. Maharši me posmatra sa osmehom, ćutljiv. Ponavljam pitanje, i tada odlučuje da mi odgovori direktno, na besprekornom engleskom.

– Nema smisla da govoriš o učeniku i učitelju. Razlika postoji samo sa tačke gledišta učenika. Za onoga koji je uspeo da stigne do izvora svog bića, više ne postoji ni učenik ni učitelj, postoje samo ljudi.

Da razumem ove reči kao odbijanje da mi odgovori? Pokušavam da formulišem pitanje na drugi način, ali dobijam isti odgovor:

– Učitelja treba da tražiš u sebi, odnosno u duhovnom „ja“. Podrazumevaj telo kako ga podrazumeva i ono: telo nije istinsko „ja“.

Počinjem da shvatam: Maharši ne želi da mi odgovori direktno, treba sam da tumačim njegove reči, koje su tajanstvene i suptilne. Odustajem od insistiranja i razgovaramo o mom putovanju. Zatim provodim celo popodne u uređenju stana.

I

U nedeljama koje slede živim vrlo neobičan život. Gotovo celi dan provodim tamo gde je Maharši i pokušavam da dokučim odlomke njegove mudrosti, kao i da pronađem uporište odakle bih mogao krenuti u razjašnjenje pitanja koje me muči. Nažalost, noći provodim u nesanici, umotan u ćebe, ležeći na goloj zemlji, u prostoriji sagrađenoj na brzinu, na jedno sto metara od glavnog stanovnika kuće. Zidovi su od naboja i samo je krov u stanju da odoli vetru. Svuda uokolo gusto trnovito žbunje kaktusa označava početak džungle. Ovaj oštar prizor otkriva nevinost prirode u svoj svojoj primitivnoj veličanstvenosti. Prema severu, džungla se prostire do podnožja planina, divovskih sedefastih stena i izgorele zemlje. Prema jugu se pruža velika močvara čije me mirno ogledalo vode svakodnevno privlači. Obale su joj oivičene drvećem načičkanim majmunima.

Dani prolaze i nisu svi isti. Budim se rano, pre svitanja, i gledam kako se nebo boji svim nijansama, od zelenosive do zlatne. Zatim se kupam u jezeru, praveći pritom što manje buke, da ne bih probudio zmije. Pijem sa

velikim uživanjem tri šolje čaja, moj jedini luksuz u ovim tajanstvenim mestima.

– Gospodine, čaj je gotov, kaže mi moj sluga Rađu, koji nije znao nijedne engleske reči kada je došao kod mene. Rađu je najbolji sluga za kog se ikada znalo. Trčkara po gradu dok ne uspe da nađe svu gomilu neobičnih stvari koje traži njegov gospodar, Evropljanin, ili sedi nepomičan u satima meditacije, čekajući moje naredbe. Što se tiče kuvanja, nažalost, moji zapadnjački ukusi mu se čine manijačkim čudima koje strpljivo podnosi. Posle nekoliko dana uzaludnih pokušaja, odlučio sam se da sam spremam najveći deo jela i zadovoljavam se jednim obrokom dnevno, zavaravajući glad čajem. Rađu učestvuje u svemu što radim, ne pokušavajući čak ni da razume. Njegovo telo se blista na suncu kao stara slonovača, jer je istinski potomak Dravida, autohtonih stanovnika Indije.

Odmah posle doručka krećem sporim korakom prema glavnom stanu, zadržavajući se pod grmovima ruža ili za trenutak ispod kokosovih stabala, otežalih od plodova. Sunce još nema punu snagu, i šetnja je u ovo vreme istinsko zadovoljstvo.

Najzad, ulazim u veliki hol, pozdravljam Maharšija i sedam kao Indijci, prekrštenih nogu. Slobodan sam da čitam, da pišem, da govorim sa ostalima, da pitam Maharšija ono što me zanima, ili da meditiram. Ali, čime god se bavio, osećam blagodet od atmosfere koja me okružuje, misterioznih ali blagih strujanja koja se ovde uvlače spontano, u nerve i mozak.

I sama blizina Maharšija ispunjava dušu neopisivim mirom. Posle dužeg ispitivanja došao sam do uverenja da se javlja uzajamna razmena

energije kada se nađemo zajedno. Neka razume ko može, ali za mene ovo je nesumnjivo.

Oko jedanaest sati se vraćam u svoj stan, da bih nešto malo pojeo i odspavao, a zatim ponovo odlazim u glavni hol. S vremena na vreme, da bih uneo neku promenu, šetam po okolini ili silazim u grad, da ponovo razgledam deo tamošnjeg divovskog hrama. Ponekad Maharši dolazi kod mene u posetu a da me ne upozori. Naravno, koristim ovakve prilike da ga obaspem pitanjima: sluša me strpljivo i odgovara mi po običaju, jako kratkim rečenicama, eliptičnim i gotovo nikad dovršenim. Nekada se dešava da pitam stvari na koje Mudrac ne odgovara, jer mu se tada pogled gubi u vidik sa brdima i ostaje nekoliko trenutaka nepomičan, potpuno odsutan. Meditira? Vidi li nešto što za mene ostaje nevidljivo? Da li me čuje? U svakom slučaju, nešto jako snažno se uvuče u mene i savlađuje me odmah kada se nađem pred njim.

Ali ovakav događaj je i lekcija. Zaista, kakvog smisla imaju sva pitanja kojima nema kraja, kada u meni samom postoji nepresušni izvor svih mogućnosti? Bolje da završim s naporima i mučenjima, da u miru pokušam da dokučim ono što kao sila i znanje prožima moju sopstvenu prirodu. Stoga i ja počinjem da ćutim, da čekam. Nakon pola sata Maharši je još uvek sa mnom, ćutljiv, izgubljen, kao da je zaboravio na mene, ali znam vrlo dobro da je ovo unutrašnje poverenje, koje me je proželo, njegovo delo – da je prodro u mene telepatski, dejstvom one tajanstvene emanacije kojom zrači celo njegovo biće.

Za vreme jedne takve posete zatekao me je kao žrtvu jedne crne slutnje. Tešio me je, govoreći o uzvišenom cilju onih koji slede put joge.

– Ali, Maharši, put je tako težak a ja suviše dobro osećam svoju nemoć!

– Ovaj nedostatak samopouzdanja je najbolji način da se ne ostane na putu. Strah od neuspeha može samo da parališe dušu.

– Ali ako su strahovi opravdani?

– Nisu opravdani. Najveća ljudska greška je smatrati se zlim i slabim. Ljudska priroda je božanska i snažna po svojoj suštini. Glupost, slabost, zlo i strasti su samo navike – ne ono kakav čovek jeste.

Ove reči deluju kao čudotvorni eliksir. Nekom drugom bih se smesta suprotstavio, ali unutrašnji glas mi dovikuje da njegova usta govore istinu, da ovaj čovek nije filozof koji vodi zanimljive razgovore, već Mudrac koji izvlači svoje reči iz dubine onostranog iskustva.

Drugom prilikom, kada smo razgovarali o istoku, nisam se mogao obuzdati, a da ne primetim:

– Nije teško biti vedar u jednom ovakvom mestu, gde ništa ne uznemirava niti skreće pažnju.

– Sada ti se čini da je tako, ali jednom, kada cilj bude dotaknut, kada budeš onaj koji zna, neće imati značaja da li živiš u vrevi grada ili usamljen u džungli.

Jednom sam optužio Indijce da ne mare za materijalni napredak.

– Tačno je, mi smo jedna od rasa koje nazivate zaostalom. Ali živimo bez mnogo potrepština. Mnoge nedavno otkrivene stvari su nam strane, ali živimo zadovoljno i sa malim, sa mnogo manje nego što je vama potrebno. Tako da, budući da smo manje napredni, ne znači da smo i manje srećni.

II

Predvečerje je vreme određeno za zajedničku meditaciju u velikom holu. Najčešće sam Maharši daje znak, ulazeći koliko je moguće diskretnije u stanje ekstaze, koje podiže branu između njega i spoljašnjeg sveta. Za vreme ovih zajedničkih meditacija naučio sam da prodirem sve dublje i dublje u sebe, da doprem do one unutrašnje svetlosti, koja se, kao zraci, štiti atmosferom u kojoj boravi Maharši. Svestan sam da je moj duh tada podvrgnut nekoj sili koja privlači k sebi, i u tim trenucima uviđam da je kod takvih ljudi ćutanje ispunjenije značenjem nego bilo koje izgovorene reči. Ovaj prividni mir krije u sebi snažan dinamizam koji pokreće duh prisutnih, bez pomoći reči ili sugestija. U trenucima kada je dejstvo ove nemušte snage toliko veliko, znam da bih slepo ispunio bilo koje naređenje. Ali Maharši je sigurno poslednji koji bi od učenika zahtevao pokornost sluge. Svakome dopušta najšire polje slobode. U ovom pogledu se mnogo razlikuje od ostalih Učitelja koje sam sreo.

Moje meditacije su prirodno usmerene u pravcu na koji me je uputio u našem prvom razgovoru, kada me je prividna nedokučivost njegovog metoda još sputavala. Počeo sam tako što sam okretao pogled u sebe samog. Ko sam ja? Da li sam telo od mesa, kostiju i krvi? Da li sam duh, ideja, skup osećaja koji formiraju moje biće, čime se ono razlikuje od ostalih? Imao sam običaj da odgovaram potvrdno na bilo koje od ovih pitanja, ali Maharši mi je ukazao da treba da budem pažljiviji. Međutim, njegovi saveti nisu poprimali oblik nekog sistema. Evo ukratko ideje njegovog učenja:

„Postavljaj neprestano pitanje KO SAM JA? Analiziraj ego do njegovih najskrivenijih dubina. Pokušaj da nađeš tačku odakle nastaje ego–um. Istražuj dalje, prati svoju meditaciju, usmeri pažnju ka svojoj unutrašnjosti. Jednoga dana, točak misli, koji se neprekidno okreće, dovešće te do tačke gde će intuicija spontano izvirati iz dubine tvoga bića. Prati je, zaustavi tada svaku misao i dostići ćeš cilj”.

Podvrgavam se ovom učenju, borim se svakodnevno sa svojim umom, otvaram polako putanju ka još neispitanim dubinama svoga duha. Zahvaljujući Maharšijevom prisustvu, ova meditacija, ovaj dijalog sa samim sobom, odvija se bez napora i sa dvostruko većim efektom. Jedno veliko očekivanje, podržano osećanjem spoljašnje podrške, inspiriše moj trud. Da li doživljam čudo u kome nazirem svest jedne snage koja prodire u mene i upravlja mojim nesigurnim koracima prema misterioznim granicama Sopstva?

Svake večeri sala se prazni kada Maharši i njegovi učenici odlaze na večeru. Kako ja ne jedem s njima, a nemam volju da nešto sebi priprelim, obično ostajem sam, čekajući njihov povratak.

Samo jedno volim od svega što se tamo jede: kiselo mleko. Maharši vodi računa o tome da mi se svake večeri pošalje puna šolja.

Pola sata posle povratka svi se uvijaju u pamučnu ćebad ili čaršave i ležu na asure. Maharši spava na divanu: jedan sluga ga masira, pre nego što se i sam umota u svoj pokrivač i legne. Ja uzimam svetiljku i odlazim u svoju sobu. Nebrojeno mnogo svitaca prostire svetleći ćilim po zemlji. Kasno jedne večeri, video sam kako ovi zanimljivi insekti gase svoja svetla

kao po kakvoj komandi. Grmlje kaktusa se ocrtava na tamnoj pozadini noći, prekriveno fluorescentnim komadićima. Treba da vodim računa da ne stanem na zmiju i škorpiona, ali mi se često dešava da sam toliko zaokupljen svojom meditacijom, da više i ne znam gde se nalazim. Stižem u svoju sobicu, pažljivo zatvaram teška vrata i drvene kapke na prozorima, kako bih se zaštitio od neprijatnih noćnih posetilaca. Poslednji pogled bacam na krošnje palmi koje, njišući svoje lišće na svetlosti mesečine, igraju igru senki po mom krevetu.

Arunačala

Tablice zaboravljenih istina

Koliko toga bih još mogao da ispričam o mojim razgovorima s Maharšijem i o životu toliko blagom, provedenom tamo, ali vreme je da završim ovu priču.

Koliko bolje poznajem Maharšija, toliko više uviđam da je on naslednik jedne prošlosti čije bi duhovno otkriće imalo veću vrednost od otkrića zlatnog rudnika. Znam da sam otkrio u jednom kutku Indije jednog od poslednjih nadljudi koji su hodali svetom. Ovo mirno lice je sigurno lice jednog prastarog Rišija čija je uspomena ostala živa u ovoj zemlji. Pa ipak, šta znam o njemu? Shvatam da je za mene najveći deo njegove misteriozne duše još uvek sakriven, da mi blago njegovog duha još uvek izmiče. Ponekad je u visinama do kojih ga ne mogu slediti, ponekad sipa nada mnom blagoslove s dobronamernošću koja me zauvek vezuje za njega neraskidivim nitima i nepovratno se predajem nepojmljivom uticaju njegove ličnosti. Iako je, u doslovnom značenju reči, gledao da se izoluje od svakog dodira bliskosti, dovoljno je da pronađeš Arijadninu nit kojom ćeš svoju dušu zauvek vezati za njegovu jednom duhovnom vezom. I volim ga što je znao da sačuva u onoj veličanstvenoj, gotovo božanskoj atmosferi jednostavnost i skromnost koja me oduševljava, jer mu ni na pamet ne pada da koristi svoje okultne moći kako bi impresionirao svoje sunarodnike

zaljubljene u misterije i koji bi ga proglasili za sveca još za života, da nije u potpunosti lišen želje za slavom.

Čini mi se da pojava takvih ljudi na zemlji, kakav je Maharši, nije samo posledica igre sudbine. Poslat od Bogova, on je sledbenik onih koji su se tokom vremena javljali da osiguraju sveprisustvo duha na zemlji, nosilac otkrovenja koje zahteva veru, ne snagu argumenata. Ono što njegovom učenju daje toliko veliku privlačnu snagu je to što je u isto vreme nadahnuto nepristrasnim i praktičnim motivima koji su, posmatrani izbliza – i naučni. Ne zahteva nikakvu neprirodnu snagu, ali ni slepo verovanje. Duhovna atmosfera koja ga okružuje ne može se naći u susednom hramu, kao što ni njegov metod samoispitivanja nema tamo šta da traži. Čak i reč „Bog” se retko javlja na njegovim usnama. Ne upušta se frenetično u okean magije, gde je toliko početnika punih nade doživelo brodolom. On jednostavno predlaže metod samoanalize, koji može biti primenjen izvan svakog filozofskog učenja ili religije i koji na logičan način dovodi čoveka do samospoznaje, do njegovog čistog unutrašnjeg bića.

Moja vera je sve čvršća a za to nisu bile potrebne reči, jer nešto iz Maharšijevog bića prodire u mene. Nažalost, prekriva me senka mog skorašnjeg odlaska. Odlazem ga koliko god mogu, ali bolest ponovo vreba, i pored sve moje volje da je izbegnem, osećam se sve više njome pritisnut te uskoro neću više moći da ućutkam ukočeno telo. Priroda ne može da se porekne i latentna kriza je sve očiglednija. Kao ironična lamentacija, upravo u trenutku kada je moj duhovni život tako blizu svom vrhuncu, moje fizičko zdravlje me izdaje. Samo nekoliko sati posle presudnog iskustva, osetio sam prvi napad groznice od koje sam strepeo.

Vraćao sam se iz hrama, gde sam želeo da posetim jedno svetište zatvoreno za strance. Ušao sam u hol i večernja meditacija je već započela. Ipak sedim, zatvaram oči, nastojeći da se priberem i prikupim lutajuće misli, čime postizem intenzivno unutrašnje usredištenje. Fizički oblik Maharšija lebdi jasno pred mojim očima. Podvrgavam se njegovim uputstvima, pokušavam da prevaziđem ovu tananu sliku i da doprem do čistog bića, bez oblika, do duše, ako hoćete. Na moje veliko čuđenje, uspevam gotovo odmah. Lik se gubi i zamenjuje ga jasno osećanje jednog realnog, nedvosmislenog unutrašnjeg prisustva. Koncepti za kojima sam uvek potezao kada sam sudio kroz racionalnu prizmu i zbog kojih nikad nisam uspevao da prevaziđem emocije, sled percepcija, osećaje, sada sam definitivno otklonio. Trudio sam se da doprem do samog izvora, do aktivnog centra svesti i da za njega vežem svu svoju pažnju. U ovom trenutku nastupa uzvišeni čas. U stanju koncentracije duha okrenutog samome sebi, uobičajeni okolni svet pretvara se u nejasnu senu. Duh ima osećaj kao da je okružen ništavilom. Održati pažnju na ovom nivou koncentracije zahteva intenzivan napor, jer je život prisutan sa svim njegovim privlačnostima, rešenjima koje nudi; koliko je teško ne dopustiti da te odvuču!

Pa ipak, večeras uspevam gotovo iz prvog pokušaja, posle kratke borbe sa navalom uznemirujućih misli. Jedna uzvišena sila, jedan unutrašnji dinamizam kog do sada još nisam uočio, pomaže mi da istrajem i da doprem do cilja. Prvu bitku sam dobio gotovo bez napora, i ovo stanje ogromne napetosti smenjuje jedan nezamisliv mir, srećan spokoj.

U sledećoj fazi zapažam svoje razumevanje kao jedan objekat, prisustvujem iznova njegovom funkcionisanju i nešto mi govori da je ono zapravo jedan instrument izvan mene. Odigrava se neki oblik odvajanja od

objekata. Sposobnost mišljenja nije privilegija kojom treba da se ponosimo, ona je entitet od kog mogu i treba da se udaljim, jer shvatam da sam do ovog trenutka bio zarobljenik svojih misli. Posledica ovog uvida je nagla potreba da prevaziđem intelekt, da „budem” izvan njega, da se izgubim u prostor uzvišeniji i dublji od onog gde vladaju misli. Radoznao sam da saznam šta će se desiti kad se budem oslobodio uobičajene nadmoći uma i razuma i prisiljavam se da pažnju održim budnom.

Ovo osećanje je čudesno; povući se i sa strane posmatrati cerebralne funkcije kao predmet istraživanja, ali ipak manje čudesno nego ono kada se nađeš pred vratima tajne koja vode do skrivenog blaga ljudske duše. Ja sam Kristofer Kolumbo u trenu kada dotiče nogom nepoznatu zemlju. Ova nada, inače savršeno svesna, nešto je nepojmljivo.

Ali kako da se oslobodim prastare tiranije? Maharši mi nikad nije savetovao da uđem na silu. „Prati unazad tok misli do njihovog izvora i vrebaj trenutak kada će tvoje unutrašnje „ja“ da se samo od sebe pokaže. Uvidećeš tada da će misli na isti način same od sebe da se istope”.

Zaista, osećam da se upravo to događa, da sam dotakao sam izvor misli. Stigavši dođe, prepuštam se na volju savršenoj pasivnosti, odričem se svakog napora, a ipak ostajem kao zver koja vreba svoj plen.

Ostaću na ovom razmeđu dok ne budem u stanju da proverim reči Mudraca. Talas misli se sve više stišava. Sposobnost racionalnog mišljenja približava se nuli. To je zaista najneverovatnije osećanje koje sam do sada imao. Vreme kao da okleva na svom putu, dok moje intuitivne sposobnosti sve dublje pružaju svoje antene ka još neistraženom unutrašnjem svetu. Efekat osećanja ne zapažam više ni kao sećanje. I znam da mogu, iz

trenutka u trenutak, sve sigurnije da bivam iznad stvari, da sam na kapiji koja se otvara ka misteriji.

Ostvaruje se i ovaj trenutak. Misli trepere kao vatra koja se gasi. Rasuđivanje se vraća na mesto koje mu pripada, naime u tačku gde svest nije više prekidana misaonom aktivnošću. Prepoznajem istinu obuhvaćenu Maharšijevim rečima, o transcendentnom poreklu duha. Um je privremeno u stanju sna bez snova, bez i najmanjeg gubitka svesnosti. Savršeno sam miran, potpuno svestan onoga što jesam, onoga što se u meni odigrava. Ali ova samosvesnost se odvojila od granica personalnosti, giba se u uzvišeni beskraj, grleći sva bića sveta. Nešto neuporedivo uzvišenije od beznačajne ličnosti za koju sam do sada mislio da sam JA. I iz tog „nečeg” pojavljuje se smisao slobode, jer misli su podvrgnute mehaničkom kretanju, a osloboditi se ovog mehanizma, znači udahnuti svež vazduh kao posle izlaska iz memljive tamnice.

Sada sam prevazišao granice univerzalne svesti. Zemaljski svet, koji je do tada za mene bio sve, nestao je. Utonuo sam u okean svetlosti, koji je, više osećam nego što mislim, samo poreklo supstance odakle potiču svetla kreacije, materija u njenom prvobitnom obliku, neizrecivi beskraj, nikada stvoren, nepresušni izvor života.

U trenutku sam doživeo otkrovenje drame koja se odigrava u beskraju. Nosi me unazad do samog porekla izvora svih bića. Ovo „ja“, potpuno novo, lebdi u neizrecivoj sreći. Pio sam iz čaše zaborava. Gorčine prošlosti, brige sutrašnjice, sve je zaboravljeno.

To je sloboda po sebi u svojoj božanskoj suštini. Grlim celu kreaciju zagrljajem bezrezervne ljubavi. Sada razumem da znati sve ne znači samo

oprostiti sve, već mnogo više: voleti sve. Dušu mi otima ekstaza.

Ali kako bih mogao sažeti ovakvo iskustvo kada moje pero odbija da izrazi rečima tako prefinjene nijanse? Ipak, treba da nateram ovaj zemaljski jezik da izrazi večite istine: to neće biti izgubljeni napor. Treba pokušati da se iznesu na površinu sećanja, makar i nespretno, ponešto iz ovog neistraženog sveta koji se pruža s one strane granice uma.

Čovek poseduje uzvišenu prirodu zato što ga je odnegovalo Biće koje je beskrajno veće od majke. On to može da spozna u trenucima svoje najdublje mudrosti.

U pradavnim vremenima, ljudi su se zavetovali na vernost bogovima i zajedno s njima su hodali po zemlji, noseći na glavi turban božanskog sjaja. Danas, bez obzira na to koliko ih svetovni život poziva da se angažuju i oni izvršavaju te zahteve, još uvek postoje retki pojedinci koji nisu zaboravili na davnašnji zavet i kog će se setiti kada za to dođe vreme.

U nama postoji nešto što je deo besmrtnog primarnog izvora. Iako gotovo negiramo svoje istinsko „ja“, naše neprihvatanje ne može da promeni tu blistavu uzvišenost. Mi možemo čak u potpunosti da je zaboravimo i da se prepustimo čulima. Ali jednom će ona pružiti ruku ka nama, dodirnuće nas i mi ćemo se setiti ko smo u stvari. Otvoriće nam se duša.

Mi ne cenimo svoju istinsku bit jer smo izgubili božanski osećaj. Zbog toga trčimo za mišljenjima drugih ljudi, iako možemo imati potpunu duhovnu jasnoću unutar sebe. Pogled Sfinge nije uperen, kako se veruje, ka zemaljskim pejzažima, već ka unutra. Tajna njenog zagonetnog osmeha je u samospoznaji.

Onaj koji gleda unutar sebe i opaža samo nezadovoljstvo, nemoć, tamu i strah, ne treba zbog toga da se prepušta gorkom skepticizmu. Neka posmatra dublje i duže sve dok ubrzo ne postane svestan slabih naznaka i udara sličnih indikacija, koji se javljaju kada je srce mirno. Neka ih dobro čuva, jer će oni oživeti u njemu i razviti se u uzvišene misli, koje će prevazići granicu njegovog uma kao lutajući anđeli, a ovi će opet postati prethodnici glasa koji će doći kasnije – glasa skrivenog, nepoznatog i tajanstvenog Bića koje boravi u njegovom središtu i koje nije ništa drugo do njegovo drevno Sopstvo.

Božanska priroda se u životu svakog pojedinca iznova otkriva, ali on pored nje prolazi ravnodušno. To otkriće je kao seme koje padne na kameno tle. Nijedno biće nije izuzeto iz božanske svesti, ali čovek sam sebe isključuje iz nje. Ljudi postavljaju formalna i pretenciozna pitanja o tajnama i smislu života, dok su svi drugi – svaka ptica na grani, svako dete koje voljena majka drži za ruku – odgonetnuli tu tajnu i osmeh im počiva na licu. Život, koji te je stvorio, o, čoveče, plemenitiji je i uzvišeniji od tvojih misli i onoga što možeš da pojmiš. Veruj u njegovu dobronamernost i poslušaj njegove suptilne poruke, koje šapuće tvom srcu kroz intuiciju koju slabašno osećaš.

Čovek koji zamišlja da može slobodno da živi, udovoljavajući svojim nezasićenim željama, a da jednog dana ne položi račune za to, vezuje svoj

život za puste snove. Jer, onaj koji čini greh prema svojim bližnjima, ili prema sebi, čak i kada prikriva svoje grehe pred licem sveta, ne može da ih sakrije od svevidećih očiju Boga. Pravda i dalje neumoljivo vlada ovim svetom, iako njena dela nisu uvek vidljiva i ne kriju se iza kamenih zidina palate pravde. Onaj koji izbegne zemaljskoj kazni, neće izbeći kazni pravednih Bogova. Nemeza – (starogrčka boginja koja vlada ljudima tako što po zaslugi deli sreću i nesreću - *prim.prev.*) nemilosrdna i neumoljiva, takvoj osobi svakog trenutka izriče presudu.

Oni koji su prošli kroz gorke vode tuge ili kroz mračne godine provedene u izmaglici suza, brzo će shvatiti istinu koju im život tiho šapuće. Ako ne mogu opaziti ništa drugo, mogu primetiti tragičnu prolaznost koja prati osmehe sreće. Oni koji su se oduprli opseni srećnih trenutaka svog života, manje će patiti u tegobnim. Ne postoji nijedan život koji nije sačinjen od zadovoljstva i patnje što se prepliću. I nijedan čovek ne može da korača gord i srećnog lica. Oni koji to čine, hodaju po zategnutoj žici. Naime, poniznost je jedina prigodna odora koja se nosi u prisustvu nevidljivih bogova jer je dovoljan samo trenutak pa da se čoveku oduzme ono što je godinama s naporom sticao. Sve se kreće u ciklusima koje određuje sudbina i samo slepac to ne primećuje! Isto je i sa čovekovim životom: blagostanje može da se pretvori u propast i bedu, zdravlje može biti nepostojano, a ljubav može da nam dođe samo zato da bi nas odmah napustila. Međutim, i najduža noć patnje prestaje pri prvim nagoveštajima bljeska zore otkrivene mudrosti. Poslednja lekcija se sastoji u tome da večno utočište u čoveku, skriveno i nevidljivo, mora postati njegova uteha inače će ga razočaranje i patnja uporno pratiti. Ne postoji nijedan čovek

koji je toliko srećan da bi mu bogovi dozvolili da mimoide ta dva velika učitelja čovečanstva.

Čovek se može osećati sigurnim, prepun samopouzdanja tek kada otkrije da se nalazi u zagrljaju blistavih krila uzvišenosti. Sve dok bude istrajavao na tmuni, čak će se i njegovi najlepši izumi pretvoriti u najveće prepreke, a sve što ga približava materijalnoj osnovi postojanja, pretvoriće se u čvor koji će morati kasnije da razmrsi jer je neraskidivo povezan sa svojom pradavnom suštinom; unutrašnja božanska priroda ga nikad ne napušta i on ne može da je odbaci. Neka to shvati i neka se preda, neka prepusti svoje zemaljske brige i skrivene terete svom najboljem zaštitniku, svom Sopstvu. I ono ga neće izdati. Neka to učini ukoliko želi da živi u milostivom spokojstvu i umre s neustrašivim dostojanstvom.

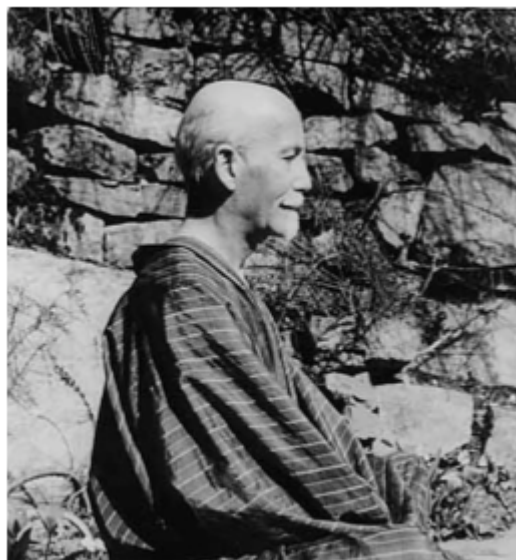
Ako je čovek bar jednom ugledao svoju istinsku bit, on nikada više neće moći da oseti mržnju prema drugom čoveku. Ne postoji veći greh nego što je mržnja, niti veća tuga nego naslediti zemlju natopljenju krvlju koja će morati da bude otplaćena. Neka se neko i nada da će umaći kazni, ali sami bogovi su nemi svedoci užasnih ljudskih zločina. Svet oko nas je zavijen u žalost, ali mir se skriva u duši svakog čoveka; ljudi su izmučeni bolom i sumnjama, spotiču se, lutaju mračnim ulicama života, iako se velika svetlost izliva po pločnicima, dok oni po njoj gaze. Mržnja će nestati s lica zemlje kad svako od nas nauči da vidi lice svoje sabraće, ne svojim uobičajenim, dnevnim pogledom, već izmenjenim pogledom svojih božanskih mogućnosti; ukoliko uspe da ih prihvati s poštovanjem, dostojnim kreacije, u čijim srcima tinja nešto što je nalik Sili koju ljudi nazivaju Bogom.

Sve što je u prirodi istinski uzvišeno, kao i inspirativna lepota koja se sreće u umetnosti, govori čoveku o njemu samom. Ako sveštenik nije uspešan u svojoj veri, tada umetnik preuzima njegovu zaboravljenu poruku i prenosi ljudima nagoveštaj o duši. Onaj koji u tegobnoj svakodnevnici nije prizivao u sećanju retke trenutke u kojima mu je lepota otvorila vrata ka večnosti, taj je obavezan da sećanja pretvori u podstrek za traženje svog svetog „ja“. On mora da sledi svoj unutrašnji mir, naviranje snage i bljesak svetlosti, siguran u to da će u trenutku dodira sa stvarnim sobom pronaći bezgraničnu podršku i pravu nagradu. Učenici riju kao krtice među sve većim gomilama modernih knjiga i drevnih rukopisa, koji omeđuju znanja, ali svet neće spoznati dublju tajnu niti uzvišeniju istinu od ove: Istinsko čovekovo „ja“ je božanske prirode. Žudnja ljudskih nada- nja vremenom može da utihne, ali nada u besmrtni život, u savršenu Ljubav, u večnu sreću jednog dana će se ostvariti, jer oni su intuitivno predviđanje sudbinske neminovnosti.

Svet odaje počast najuzvišenijim mislima drevnih proroka i klanja se pred normativima pravilnog ponašanja, vrlinama prašnjavih, minulih epoha. Ali kad dobije veličanstveno otkrovenje o svojoj zvezdanoj prirodi, svet se ruši. Sve najdragocenije misli i osećanja padaju mu pred noge. U manastirskom miru njegovog uma uzdižu se vizije, koje nisu ništa manje svete od onih kod jevrejskih i arapskih tragalaca, koje su božanski izvor za svoje narode. Ista takva jutarnja svetlost obasjala je Budu i on je ljudima darovao objavu o nirvani. Istu takvu ogromnu ljubav budi spoznaja da je Marija Magdalena oplakivala svoj okaljani život pred stopama Isusa Hris- ta.

Nijedna trunčica prašine ne može prekriti ove večne istine iako su prisutne od prvih dana nastanka ljudskog roda. Nikada nije bilo naroda koji nije dobio nagoveštaje o tome da postoji dublji život od onog koji je čoveku otkriven. Svako ko je spreman da prihvati ove istine, treba da ih spozna ne samo umom, tako da zasijaju u njegovim mislima kao zvezde među asteroidima, već celim srcem i tada će ga one inspirisati na božansko delo.

Pol Branton

Ipak, sila kojoj ne mogu da se oduprem, spušta me na zemlju i polako mi se vraća svest o stvarima koje me okružuju. Primećujem da sedim sam u Maharšijevoj prostoriji. Instinktivno gledam na sat: znam da u ovo vreme svi kreću na večeru. Osvrćem se i vidim svog starog prijatelja kako me dobrodušno posmatra i koji je jedini ostao pored mene.

„Već dva sata si u ekstazi”, kaže mi, i njegovo lice, izbrazdano godinama, osmehuje se kao da deli sa mnom moj bol. Pokušao sam nešto da mu kažem, ali na moje iznenađenje, otkrivam da me je sposobnost govora za trenutak napustila. Tek sam posle četvrt sata uspeo da progovorim i starac je iskoristio moje ćutanje da nastavi: „Sve vreme Maharši te je posmatrao. Njegov duh te je s Ljubavlju uputio na ovaj, tebi još nepoznat, Put.”

Sledećeg trenutka Maharši ulazi u salu a njegovi učenici zauzimaju svoja mesta da bi proveli s njim još neko vreme pre polaska na počinak. Sedi na divanu prekrštenih nogu, brade oslonjene na dlanove, s dva prsta koji su ispruženi ka obrazu. Pogledi nam se sreću, njegov me prožima sa nezamislivom snagom. Kada je ušao poslužitelj i prigušio svetlost lampi, ponovo me je iznenadio kontrast između nestvarnog sjaja njegovih očiju i spokoja njegovih crta lica. U polutami prostorije oči mu blistaju kao dve zvezde bliznakinje. Nikada do sada nisam video takve oči. Nisu li one, možda, dar starih Rišija? Ako se božanska priroda zaista ogleda u ljudskim očima, onda se ogleda u ovom pogledu koji se nikada ne pomućuje.

Dim tamjana se diže u teškim kolutovima. Četvrt sata prolazi u apsolutnoj tišini. Čemu bi reči služile? Da li su nam one sada potrebne da se međusobno razumemo, kada se jedna plemenita i nežna harmonija ustalila u našim dušama, kada direktno iz ovih očiju primam neizgovorenu

ali savršeno jasnu poruku? U neverovatnom i nezaboravnom uvidu u Maharšijev način razmišljanja, moj unutrašnji svet počinje da se sliva s njegovim.

Sledeća dva dana provodim u borbi protiv groznice koja uzima maha. Starac, šef stanice, popodne mi dolazi u posetu:

– Tvoj boravak ovde, među nama, bliži se kraju, ali vratićeš nam se jednom, zar ne?

– Vratiću se sigurno.

Nema potrebe da razmišljam, reči su se odvojile od usana kao spontani eho sopstvene molitve.

Kad sam ponovo ostao sam, približio sam se vratima i posmatrao Breg Svete Vatre, Arunačalu, Sveti Crveni Breg, kako meštani vole da ga zovu. Ovaj prizor je sada postao jasna i svetla pozadina mog postojanja. Što god radio, gde god se našao, pred očima će mi biti harmoničan obris zaobljenog vrha. Nemoguće je ovo mesto zamisliti bez njega, kao što je nemoguće doleteti čaroliji koju oko sebe širi. Da li je i mene začarao ovaj usamljeni greben? Jedna legenda kruži ovim predelima i kaže da, budući da je iznutra šupalj, služi kao skrovište nekolicini velikih duhova, nevidljivim oku smrtnika. Tu priču sam odbacio kao dečju, pa ipak, ovaj me breg drži zarobljenog. Kojom magijom? Video sam toliko planina, beskrajno lepših i privlačnijih. Moram priznati da ovaj opori pejzaž, sa ogromnim gromadama stenja koje se rumene pod tropskim suncem, odiše svojom personalnošću koja se nameće nekim misterioznim dejstvom, gotovo opipljivim, koju mudraci nazivaju „sveti strah”.

U predvečerje se opraštam od svih žitelja naselja izuzev Maharšija. Činim to sa osećajem mirnog zadovoljstva, koje sledi posle teško

izvojevane pobeđe jer je moj duh stekao samopouzdanje, a da nije morao da žrtvuje svoj racionalizam u zamenu za slepo poverenje.

Ali zadovoljstvo brzo prepušta mesto dubokoj tuzi, kada malo kasnije poslednji put Maharši izlazi sa mnom u dvorište. Ovaj čovek me je istinski osvojio i duboko me potresa misao da moram da ga napustim. Vezao me je za svoju dušu neraskidivim vezama, a da za sebe nije tražio ništa do radosti što je pomogao nekome da se vrati samom sebi i da ga oslobodi, a ne porobi. Pozvao me je da prisustvujem svom duhovnom „ja“ i pomagao je meni, glupom zapadnjaku, da besmislene termine prenesem u živo i blaženo iskustvo.

Odlazem rastanak nesposoban da izrazim osećanja koja su me ophrvala. Nebo je tamnoplavo, blistavo od nebrojenih zvezda, osvetljeno slabašnom svetlošću tankog mesečevog srpa. Hiljade svitaca pretvaraju baštu u polje svetlosti, a krošnje palmi se nežno njišu pod blagim treptajima noći.

Moja avantura, u svrhu promene samog sebe, okončana je, ali siguran sam da će me neumoljivi točak sudbine vratiti ovde. Podižem ruke s dlanovima sklopljenim u znak rastanka, šapućem „zbogom“. Mudrac se osmehuje, gleda me postojanim pogledom, ne govori ništa.

Usmeravam poslednji pogled, kroz prigušenu svetlost lampe, na visoku figuru čija je koža boje meda, blistavih očiju i ponovo upućujem oproštajni pozdrav. On mi odmahuje desnom rukom i mi se rastajemo. Penjem se na volovsku zapregu, kočijaš pucketa bičem i poslušne životinje iz dvorišta izlaze na neravnu stazu, a potom se uz kas gube među mirisnim jasminom tropske noći.

Prosvetljenje

Pola Brantona

Sin Pola Brantona, Kenet Turston Hurst, učinio je veliku uslugu duhovnom svetu objavljivanjem knjige Pola Brantona: *A Personal view* (Lični pogled). Duhovni tragaoci širom sveta su mu zbog nje najdublje zahvalni.

Prvo poglavlje ove knjige donosi detalje o prosvetljenju Pola Brantona, opisanog njegovim rečima, koje su veoma žive i poučne. Ovde ćemo izneti neke delove iz tog poglavlja. Uvereni smo da će duhovnim tragaocima biti od velike pomoći.

Jula 1979. godine, Pol Branton je preneo svom sinu sledeće važne informacije: „Moje prosvetljenje se dogodilo 1963. godine. Desila se eksplozija u svesti, nalik bombi, a glava kao da mi se raspala. To se desilo noću, u stanju između sna i jave, i dovelo je do toga da se u meni produbio mir: više nisam osećao potrebu za meditacijom. Stih iz *Bhagavad-gite*, u kome se kaže da je za Onog koji zna, dan kao noć, doslovno se ostvario i ostao takav. Nastupilo je spontano, i shvatio sam da je božanski duh sa mnom i u meni.

Kada mi se desilo to iskustvo, iznutra sam se osećao mrtvim i praznim. Odjednom sam se suočio sa sasvim novim problemom koji mi je prouzrokovao mentalnu teskobu. To stanje je trajalo približno dan i po i činilo se da iz njega nema izlaza. Srce mi je prekrila pustoš i praznina, smetenost i mučnina. Izgledalo je da nema nikoga kome bih mogao da se obratim za pomoć ili savet, a nisam mogao da pronađem rešenje u samom sebi niti sam imao snage da bilo šta uradim sam. Kako sam tonuo dublje u to mračno stanje, bilo je nemoguće uzdržati se od suza. Prestao sam da budem svestan svog fizičkog okruženja jer sam bio potpuno zaokupljen mislima koje su me spopadale. Osećao sam se potpuno izgubljen u samom sebi. Svi ljudi oko mene izgledali su mi kao prazne ljuštore. Nisam osećao nikakvu povezanost s njima.

Odjednom, shvatio sam da mi je nepoznata sila, koja se nalazila izvan mene, slamala moje „ja“. Tada sam počeo usrdno da se molim, osećajući se tako jadno, poniženo, uplašeno i izgubljeno. Nisam molio za neku određenu stvar, već samo za pomoć u opštem smislu. Izgubio sam osećaj za vreme i bio sam otrgnut od zemaljske stvarnosti. Vrtelo mi se u glavi od pomisli da sam došao do kraja svog traganja. Onesvestio sam se. Trenuci pre toga bili su mi ispunjeni neopisivim užasom. Ali ubrzo sam se probudio. Tanušan plamen nade pojavio se u mom srcu, a zatim se sve više povećavao. Moja prva pomisao bila je da Bog odgovara na moje molitve. Postepeno sam ponovo osetio povezanost s ljudima oko sebe, kako su mi bliži nego ikada ranije. Nekoliko časova kasnije, sigurnost mi se postepeno vraćala te sam se osećao zrelim i ponovo rođenim. Izgleda da je počelo moje Prosvetljenje.

Usledio je osećaj jedinstva s Bogom. Činilo mi se da sam znao i razumeo mnogo toga što ranije nisam bio u stanju. Moj ego me je napuštao, a sreća se sa svakim trenutkom uvećavala. Osećao sam da će me ova novootkrivena vera voditi kroz sve situacije u životu.

Ranije sam bio sanjar i prilično nepraktičan. Nakon opisanog iskustva desila se velika promena u mojoj prirodi zahvaljujući kojoj sam postao mnogo uravnoteženiji i praktičniji. Nekada sam osećao mržnju prema nekim poslovima, ali sada sam ih dočekivao sa dobrodošlicom i bio sam sposoban da tu (stečenu) mudrost pretvorim u delo. U svim razgovorima, aktivnostima i radnjama, nisam više unapred morao da razmišljam o tome šta treba da kažem ili učinim, već sam spontano govorio ili činio šta god mi je (u tom trenutku) palo na pamet. To je bio pravi pristup, savršen pristup stvarima, koliko god da su one izgledale trivijalne, koji mi je pružao osećaj apsolutne sigurnosti.

Tokom celog dana sam osećao jedinstvo s Bogom, pa sam se molio ili razgovarao s Njim, a On je bio stalno sa mnom kao moj voljeni saputnik čije sam prisustvo snažno osećao. Povremeno sam postajao toliko sjedinjen s tim osećanjem, da sam o sebi mislio da sam Bog! Osećao sam da je moje pravo „ja“ neranjivo. Niko ga nije mogao povrediti, što god da je učinjeno onoj spoljašnjoj osobi.

Činilo mi se da je božansko prisustvo vrlo blizu. U stvari, znao sam da je ono deo moje prave suštine. Kad god su se pojavljivale neke teškoće ili problemi, otkrivao sam da je za njihovo rešenje dovoljno samo reći: „Neka bude volja Tvoja, a ne moja.“ Uz dosta strpljenja oni bi se uvek rešavali na najbolji način. Za vreme prosvetljenja, kad god sam video nešto loše u nekoj situaciji i pomislio da to treba da se ispravi, magični rezultat je

odmah bio ostvaren. To se dešavalo u najrazličitijim situacijama. Kada sam oskudevao u nekim stvarima, one su mi pristizale; kada bi se dve osobe posvađale, mogao sam da ulijem ljubav u njihova srca i harmonija bi se ponovo uspostavila.

Ukoliko bi ona spoljašnja ličnost, glumac na pozornici, izrazila želju za nečim, odmah je sve prepuštala Višoj volji i izjavljivala da to želi jedino ako je takva Božja volja. Ipak, činilo se da joj pristiže ono što bi poželela. Uprkos tome, nije bila vezana za stvari, već je bila spremna da ih se odrekne ako joj Božja volja ne odobri. Iako je postojala želja, u onom smislu da je potreba bila opravdana, to nije bila želja koja vezuje. Ona je uvek bila potčinjena Višoj volji, jer je moja dominantna želja bila da održim harmoniju i jedinstvo s Bogom. U skladu s tim pravilom, sve manje važne želje su morale da zauzmu drugo mesto. Isto je važno i za moje svetovne potrebe – uvek mi je udovoljavano. Na primer, kada je bilo neophodno da idem na neki važan put, a nisam imao novac, skoro u poslednjem trenutku novac bi mi došao kao poklon, iako ga nikad ni od koga nisam tražio. Intuitivno sam osećao da će mi svaka potreba biti obezbeđena. I bila je. Iznutra sam osećao, a spolja shvatao istinitost izreke iz Psalma: „*Gospod je moj Pastir, neću oskudevati*”.

Prosečna osoba je isuviše vezana za želje da bi mogla da dobije ono što joj je zaista potrebno od Boga, ali ona može, pomoću svog ega, ambicije, snagom volje ili koncentracijom na misao ili želju, da deo tih želja ispuni. Prosvetljena osoba nije vezana za želje, i pošto je oslobođena ambicija, dovoljno je da samo jednom izjavi kako joj je potrebno nešto iz spoljašnjeg sveta, – budući da je povlačenjem iz sveta ostvarila potpuno

unutrašnje zadovoljstvo – i Bog će joj to obezbediti. Ali ovo je u redu samo kad čovek zaista boravi u stanju prosvetljenja, jer samo tada može istinski da zavisi od Boga. Svaka njegova misao, želja, molitva ili reč, imaju moć da se ostvare, ispune na magičan način, jer se on povukao iz sveta i dopustio beskonačnoj sili da deluje u njemu. Odgovor na iskrenu molitvu uvek stiže kada, usredsređeno, u meditaciji, molimo Boga da nas oslobodi od ega i lažne identifikacije.

Reč „ja” je odzvanjala u meni. Shvatio sam da je to bila jedina stvarnost, a sve ostalo je iluzija. „Ja” se nalazi u svim ljudima, ali oni to ne znaju i vezuju se za imitacije – telo, intelekt, želje – koje im blokiraju put do Duha. „JA JESAM” je temelj istine i stvarnost čitavog Univerzuma. Svoje telo sam video kao običnu ljušturu; a takva su bila i tela svih ostalih ljudi. Osećao sam se kao ptica, oslobođen od svih želja, oslobođen od svega. Nisam bio telo i osećao sam se toliko nesputano, da sam najdublje znao da ne mogu umreti; da ću uvek moći da obitavam u svom pravom „ja”, jer je ono Bog.

Ranije sam često bio bolešljiv, ali posle prosvetljenja uživao sam u savršenom zdravlju i vitalnosti. Nisam gubio svest o „ja” ili „*Ja jesam*”. Svaki trenutak u toku dana bio mi je protkan prisustvom ove svesti, a nastavlja se čak i za vreme sna, tako da sam istovremeno spavao i bio budan. Uvideo sam da mi je četvoročasovni san sasvim dovoljan. U stvari, i nisam zaista spavao, već sam bio polubudan, dok je pravo „ja” bilo svesno činjenice da moje telo spava.

Iako sam zaranjao duboko u svoje biće i iskusio Bezvremenost, mogao sam da u njemu živim i na površini i da doživljavam vreme. Ova dva iskustva su proticala uporedo. Duboko, unutar svog srca, živeo sam u

nekakvom večnom SADA. Bio sam savršeno zadovoljan time i nisam odlazio u budno stanje da bih tragao za večnom srećom. Bilo da sam posmatrao neki lep prizor u prirodi, slušao lepu muziku ili obavljao kakav običan posao, moja sreća je ostajala nepomućena. Živeo sam potpuno, živeo sam intenzivno u sadašnjem trenutku. Nije bilo prošlosti ni budućnosti; oba su se sadržala u tom trenutku. To nije bilo uobičajeno „sad“ koje se zasniva na protoku vremena, već je bilo bezvremene prirode. To je bila dubina, nepomična tišina, a stvari, događaji i ljudi, ulazili su i isticali iz nje. Shvatio sam da je proticanje vremena privid, da ništa što se egu dešava ne utiče na naše pravo Sopstvo, koje ostaje nepromenjeno. Gledajući unazad na protekle godine, činilo mi se da sam se uvek nalazio u večnom „Sad“, u kom sam bio i kada sam ga prvi put doživeo. Od tog trenutka, činilo mi se da se ništa i nije desilo.

Ono što se desilo s mojim osećajem za vreme, desilo se takođe i sa osećajem za prostor. Prvi put, nakon mnogo vremena, ugasila se najdublja čežnja u meni da se vratim u Indiju, koja mi se do tada činila kao moj jedini duhovni dom.

U svetlosti ne postoje borba niti strah. Ovde je Priroda voljno saradivala sa svojim Bogom. U srcu su mi se javili moćni zvuci refrena Hendlove „Aleluje“. Božanska snaga je uzburkala moje biće takvom silinom, da sam shvatio da je unutar mene, u središtu mog bića, Bog uvek prisutan, snažan, velik, prepun ljubavi i blistav. A kada pogledam oko sebe, u svoje prijatelje, vidim da u njima takođe, duboko unutar svakog od njih, On prebiva vedar i tih. Međutim, oni nisu svesni, nisu budni za tu Stvarnost. Ipak, On caruje „U vjeka vjekova“. Imao sam potrebu da im kažem: „*Braćo moja, ne bojte se, jer mi smo u Bogu, mi smo Bog, a u Njemu su prisutni samo*

mir, snaga i ljubav. Budite hrabri, jer je vaše zaveštanje da Ga jednog dana spoznate, da budete slobodni u svojoj svesnosti Njegovog Prisustva, da budete radosni i spokojni u Njegovom naručju. Biće vam nadoknađene sve pretrpljene patnje. Mogu da osetim vaš bol i tugu, ali slušajte me, kažem vam da su unutar vas samo radost i blaženstvo. Jednog dana ćete svi znati ovu istinu, to je neminovan Zakon.”

Moji odnosi s ljudima su takođe pretrpeli veliku unutrašnju promenu. Osetio sam kako više nisam zavisao od njih i nisam više imao nasušnu potrebu za njihovom naklonošću niti čak prisustvom. Osećao sam se oslobođenim, mada sam i dalje osećao ljubav prema svojim znanim i neznanim prijateljima. Ono što sam im pružao bilo je oslobođeno od pasivnosti i ispraznih želja. Ta ljubav je bila neokovana i čistija od one koju oseća većina ljudi. Moja sreća, otuda, ni od koga nije zavisila. Sreća mora doći iz unutrašnje harmonije, i koliko god nečija ljubav bila dobrodošla, njen gubitak neće umanjiti čovekovu sreću. Ljubav je rasplamsavanje te harmonije. Beskrajno Biće oseća prema nama beskrajnu ljubav. U meri u kojoj mu se možemo prilagoditi, takođe ćemo ispoljavati ljubav kroz naše međusobne odnose. Ipak, pomenuta ljubav nije ona koja se obično sreće, i otuda ono što se obično naziva ljubav, samo je daleki i iskrivljeni eho.

Osetio sam da moja ljubav prema njima nije prestajala, već se, naprotiv, uvećavala. Čini se da neki ljudi osećaju strah kako će morati da se odreknu svojih ličnih afiniteta ako krenu duhovnim putem. Međutim, istina je da će samo iskrenije voleti ako njihova ljubav bude doticala iz njihovog višeg „Ja“. Ja sam bio Ljubav i nije bilo potrebe da napuštam svoj put da bih nekoga voleo. Slično tome, u prosvetljenju sam otkrio da sam ja glavni izvor svih vrlina. Nije bilo potrebe težiti za nekom određenom. I

tako, umesto da težimo jednoj po jednoj vrlini, dovoljno je da tragamo za prosvetljenjem.

Sva moja iskustva su se složila u jednu celinu. Napustio me je strah. Svet je bio preobražen svetlošću. Nekoliko sati kasnije, dok sam se nalazio u krevetu, u stanju između sna i jave, postao sam svestan ogromnog kosmičkog iskustva, u kome je izgledalo kao da je, delovanjem dinamičke sile, ceo univerzum stavljen u pokret. Osetio sam da je čitav univerzum jedinstvena celina u kojoj je sve međusobno povezano, i da sam i ja jedno s njim. Mogao sam da vidim kako je sve tako i moralo da se desi. U svemu je postojala svrha i značenje. Čak su i reči, koje smo ja ili drugi izgovarali, bile deo tog plana. U njima su bile čak i naše misli, osećanja i dela. Ispod obrasca mozaika površinskog sveta, nalazila se savršena harmonija. Kada se delovi slagalice postave na svoja mesta, može se otkriti harmoničan obrazac. Svet i sve u njemu kontroliše ogroman univerzalni Um. Svako delovanje ili reč deo su tog Uma ili Plana. Unutar tog ogromnog obrasca nalazi se slobodna volja pojedinca, ali, najzad, čak i slobodnu volju kontroliše ovaj bezgranični Um. Ljudi koji veruju u potpunu slobodu volje, i da ne postoji ništa više od čovekove volje, kao i oni koji veruju u potpuno suprotno, da ne postoji ništa sem Božje volje i da moraju biti pasivni jer ne mogu da učine ništa što bi izmenilo njihove živote – i jedni i drugi su delimično u pravu, ali isto tako i delimično greše. Nije tačna teorija da obe energije paralelno egzistiraju. Ispravno gledište je da su one jedna unutar druge, kao dva koncentrična kruga, kada se manji krug nalazi unutar većeg. Nije tačna tvrdnja ni da su Viša sila i naša sopstvena, lična, volja, zajednički odgovorne za sve što se dešava svima nama u svakodnevnom životu. Odgovorna je isključivo Viša Sila.

Šta god da neko odluči da učini, sloboda njegovog ličnog izbora uvek će biti deo kosmičkog plana. Taj Plan je toliko sveobuhvatan, da u njemu ima mesta za svaki mogući izbor. U tom smislu slobodna volja postoji a, ipak, postoji takođe i „determinizam”, ali je ono prvo sadržano u drugom, kao što je manji krug sadržan u većem. Isto kao indijski fanatici, tako su i individualci sa zapada odraz Božjeg plana, budući da su oruđe u rukama Univerzalnog Uma kojim se upravlja spoljašnjim aktivnostima. Svejedno da li su ljudi dobri ili loši, religiozni ili ateisti, učeni ili neuki, oni baš takvi treba da budu na kosmičkom planu. U svakome je primetan duhovni rast, a on se dešava kroz iskustva. Unutrašnji rast je Zakon.

Na koncept slobodne volje može se gledati iz dve perspektive. Iz perspektive prosvetljene osobe, svaka, pa i najmanja okolnost je predodređena; svaka beznačajna ili krupna stvar, poput komadića hartije ili planete koja se okreće – nalazi se na mestu koje joj je određeno. Konačno, čak je i „zlo” deo Plana Uma-Sveta. Sve se kreće i deluje u skladu sa Šemom Tvorca.

Nisam osećao potrebu da učim druge, da im propovedam i uzdižem ih, kao ni da pričam o tome šta sam u prosvetljenju doživeo. Igrao sam ulogu Svedoka i u tišini sam nastavljao svoj uobičajeni život. Nije bilo želje da učim druge ili da ih budim. To se desilo zato što sam osećao da je sve onako kako treba da bude, sve je izvršavalo Božju volju, svaka osoba je bila na svom pravom mestu u evoluciji i nije mogla da bude na nekom drugom mestu. Svako je bio na mestu koje mu tačno pripada u tom trenutku, svidelo mu se to ili ne. Pod „mestom” se ne podrazumeva samo fizičko okruženje, već se odnosi i na ljude koji pripadaju tom okruženju, ili, pak, čovekovo mentalno stanje. Pod „vremenom” se podrazumeva da je svaki

dogadađaj izgledao isplaniran i nije mogao da se dogodi pre svog pravog vremena koje je određeno Božjom voljom. Svako biće, čovek, situacija i dogadađaj, tačno se uklapaju u svoje mesto u šemi. Svako je na svom prirodnom nivou i nema potrebe za spoljašnjim posredovanjem.

Kosmička Vizija mi je otkrila istinsko značenje slobode izbora koji imamo. Opis Arđunine Kosmičke Vizije u *Bhagavat-giti* je savršen opis prave situacije. Svet je tu predstavljen kao obmotan oko točka a Bog je snaga koja upravlja njime. Svako ljudsko biće se nalazi na tom točku, okrećući se u nizu bezbrojnih rođjenja. Kakav god izbor da donese, i dalje će biti namotan, sa svim ostalim. Njegova lična slobodna volja će i dalje biti prilagođena i ograničena Višom voljom. U potpunosti sam razumeo reči iz *Bhagavad-gite* gde se kaže da je Bog jedini pravi delatelj svega, a mi smo samo glumci u božanskoj drami i da su oni, kojima je suđeno da budu pobeđeni na bojnopolju, već mrtvi, a da su oni koji su predodređeni da budu pobeđnici, već obeleženi kao oruđe za sprovođenje tog cilja. Takođe sam shvatio Muhamedovo stalno podsećanje da je potrebno da se predamo Božjoj volji.

Obrazac sveta je predodređen, u tom smislu da je napisan kao pozorišna predstava. Autor predstave je Bog i svakome od nas je dodeljena uloga. Svako mora da igra tu ulogu. Čovek nema slobodnu volju da je odbije, niti da igra neku drugu ulogu. Ovo se dešava iz razloga što je čovek posledica svega onoga što je bio ranije, jer on mora da bude ono što jeste, a ono što mora da radi logično je da proizilazi iz onoga što on jeste po svojoj prirodi. Svaka osoba igra dodeljenu joj ulogu, i govori i čini ono što joj je određeno. Rekao bih da sam čak i ja spolja bio jedan od glumaca, iako sam iznutra bio svestan onoga što se dešava i, na taj način sam, takođe bio u

ulozi posmatrača. Na ego sam gledao kao na nešto što je zaista odvojeno od mene, ili kao na neku lutku kojom sam se igrao.

I svi drugi ljudi su mi takođe izgledali kao lutke, mada sam mogao da vidim da nisu svesni toga da njihovo više „ja“ upravlja njima, za razliku od mene, koji sam toga bio svestan i mogao sam da shvatim proces i svrhu onoga što je pokušavalo da deluje na moje „ja“.

Sve se desilo onako kako je moralo da se desi. Svaki slučaj je predodređen prošlošću i Planom. Čak je i slobodna volja da nešto izaberemo samo prividna, jer je pravi izbor već unapred predodređen. I naše slabosti i greške samo služe da nas odvedu do onog što je određeno da se desi. Ništa nije pogrešno, ni u čemu ne postoji zlo, sve služi za dobrobit krajnjem dobru. Čak i ono što je naizgled pogrešno pretvoriće se u ispravno u nekom ogromnom lancu reakcija, koji utiče na mnoge druge ljude koje nikada nećemo sresti.

Bio sam veoma impresioniran ovim kauzalnim lancem. Svaka nit ima svoj ulogu u tkanju, a njena putanja proteže se kroz celo tkanje. Mi utičemo ne samo na one čiji životi dolaze u kontakt s našim, već i na one čiji su životi naizgled isuviše udaljeno i potpuno nepovezani s našim. Postoje nevidljive veze i niti koji spajaju čoveka s Prirodom, čoveka sa sudbinom i čoveka s drugim ljudima. Snažno sam osećao da sam isplanirana čestica i skica tog nemerljivog, čak beskrajnog univerzalnog sistema, koji je bio tako neverovatno komplikovan. Sve što je trebalo da učinim, bilo je da doznam punoću svog postojanja, isto kao i ta mala čestica, i da ignorišem ili odbacim svaki lični osećaj. Jednim suštinskim i sveobuhvatnim uvidom sada je sve razjašnjeno. Čovekov život, a naročito svoj, sada vidim u tom novom svetlu.”

Pol Branton (Biografija)

Pol Branton je došao u Indiju u potrazi za svetim ljudima i prorocima koji žive na njenom tlu. To je zapravo bila potraga za „*Svetom Indijom*”. Bio je rešen da od njenih istinski velikih proroka (mudraca) otkrije mudrost po kojoj je istok bio vekovima poznat. Gledano unazad, deluje iznenađujuće da u spisak nije bilo uvršteno ime Ramane Maharšija. Čudno, jer je po božanskom planu razlog samog Brantonovog dolaska u Indiju bio da svet spozna neponovljivost Maharšija.

Prve noći u Bombaju je susreo egipatskog vrača, a zatim su usledile razočaravajuće posete Meher Babi (pripisuje mu epitete „samozvanog mesije”), „Pustinjaku sa Adjar reke”, joginu Brahmi, i „Čoveku koji nikada ne govori”. Neispunjen, on udešava okolnosti tako da se sledećeg dana otiskuje na istok. To je bio trenutak kada Ramana ulazi u njegov život. Neki Subramanja mu prilazi i izgovara hvalospeve o Ramani u njegove

gotovo gluve uši. Subramanja sa spokojnom sigurnošću govori Brantonu da je Ramanina snaga ono što ga je privuklo ka Indiji. Branton mu takoreći zalupi vrata. Ali posetilac istrajno ostaje pri tome da će se vratiti da ga odvede svom Učitelju, Ramani.

Sledeća scena božanske drame odigrala se u prisustvu Šankaračarije iz reda Kanči Mata. Kod njega ga je doveo jedan prijatelj, novinar (pesnik), Venkataramani. Brantonu je rečeno: „*Savetujem ti da posetiš Maharšija. Ja ga nisam video, ali znam da je veliki Učitelj. Da li želiš da ti dam detaljne instrukcije kako ga možeš pronaći?*” Mnogo kasnije Branton saznaje od Venkataramanija da mu je Šankaračarija šapnuo na uho: „*Tvoj prijatelj će proputovati celu Indiju. Posetiće mnoge jogine i čuti mnoge učitelje, ali na kraju će se vratiti Maharšiju.*”

Nastavljajući ovu neobičnu priču, Branton se vraća u svoju sobu, i tamo nalazi Subramanju kako ga čeka da mu bude vodič do Ramane. Branton odlučuje da pruži sebi šansu ili, kako je mislio, da Maharšiju da šansu da dokaže te tvrdnje o sebi. Međutim, planira da ostane samo tokom vikenda. Planirani vikend brzo prolazi. Branton produžava svoj boravak za nedelju dana, a zatim za dve nedelje. Privučen je snagom Ramaninog prisustva s „*takvom sigurnošću, kakvom bi magnet mogao da privuče gvozdene opiljke*”. Imao je nekoliko veoma korisnih razgovora. Ali još nije spreman. Nije voljan da se preda. Hoće da, po svojoj sopstvenoj zamisli, postigne rezultate za dve nedelje. Trenutak koji odabere Sadguru, međutim, zavisi od zrelosti i spremnosti tragaoca. Tako Pol Branton mora opet da prođe celu Indiju pre nego što se vrati kod Ramane.

Bolestan i umoran od lutanja, Branton rezerviše kartu za povratak u Englesku, čvrsto rešen da više nikada neće „bacati svoje vreme, misli,

energiju i novac na oltar takvih praznoverja”. Pošto je isplanirao odlazak, posećuje Čandi Dasa, koji ga savetuje da se vrati Maharšiju, govoreći: „Mudrac te još uvek čeka, pošto si pradavnim nitima vezan za njega”. Zar Sadguru ne prati svoje jato iz života u život, sve dok učenik ne pronade istinu?

Branton je i dalje odlučan. Između njegovog unutrašnjeg glasa, koji ga neprestano podseća na Maharšijevu jedinstvenost, i umornog tela i potištenog uma, vodi se stalna borba. Na kraju ne može da ne poslušati naredbodavni glas. Obaveštava agente pomorske agencije da je odložio povratak. Smesta žuri nazad, Ramani. Ovog puta nije odredio koliko će vremena ostati. Njegova potraga je završena i Ramana mu je jedina nada.

Podiže privremeno boravište na samo trista stopa od ašrama i spreman je da pruži sve od sebe kako bi pronašao istinu sedeći kod Ramaninih stopala. „Svakoga dana dobija nove dokaze o Ramaninoj veličini. Naučio je da opaža način na koji Maharši pomaže drugima, nenametljivim, tihim i postojanim izlivanjem isceljujućih vibracija u duše koje pate. U tome je bila misteriozna telepatska magija.” Vodi mnoge plodne razgovore s Maharšijem. To mu omogućuje da razume put Samoispitivanja. Ramaninom milošću blagosloven je iskustvom i blaženstvom obitavanja u Sopstvu.

Branton je 1935. godine napisao svoju prvu knjigu „*U potrazi za tajnom Indijom*” („U zagrljaju crvenog brega” je kompletna zbirka delova iz knjige u kojima je opisan susret Pol Brantona sa Ramanom Maharšijem – *prim. izd.*). Knjiga je doživela trenutni uspeh. Od sedamnaest poglavlja, tri su posvećena Ramani. Ramani je dodeljeno mesto u olimpijskim visinama. Knjiga se pokazala kao veliki duhovni „bestseler”. Malo je čudno, Pol

Branton je imao snažno pero, ali ono je postalo moćno kada je uronilo u iskustvo koje je stekao u Ramaninom dinamičkom prisustvu.

Druga njegova knjiga „*Tajni put*”, nastala je iz vizije Ramane koju je imao u malom kvekerskom selu u Engleskoj. Branton se spremio da otplovi za Egipat zbog svoje nove knjige „*Traganje za tajnim Egiptom*” (knjiga je objavljena u izdanju izdavačke kuće „*Metaphysica*”). Ovoga puta je imao viziju. Ramana Maharši, prema kome se odnosio kao prema svom Učitelju, pojavio se pred njim i rekao mu je da, pre nego što ode „u zemlju valovitih palmi”, treba da napiše knjigu u kojoj će sa svojim prijateljima podeliti nešto od duhovnog uzdignuća koje je ostvario.” Branton je ovu viziju uzeo k srcu. Odmah je počeo da radi na *Tajnom Putu*. Reči su bez napora tekle iz njegovog pera, jer je to bio zadatak koji mu je poverio Ramana. Otuda je potekla inspiracija.

U toku života, Branton je napisao devet knjiga. Lako se uočava Ramanino snažno unutrašnje prisustvo. Iako je Branton skovao svoju sopstvenu terminologiju da bi izrazio „krajnje iskustvo”, glavne crte onoga što je napisao bile su posledica njegove utemeljenosti na Ramaninom direktnom putu. Iskustvo mu je dato u džungli, dok je prebivao u Ramaninom prisustvu, i sva njegova kasnija dela nose to obeležje.

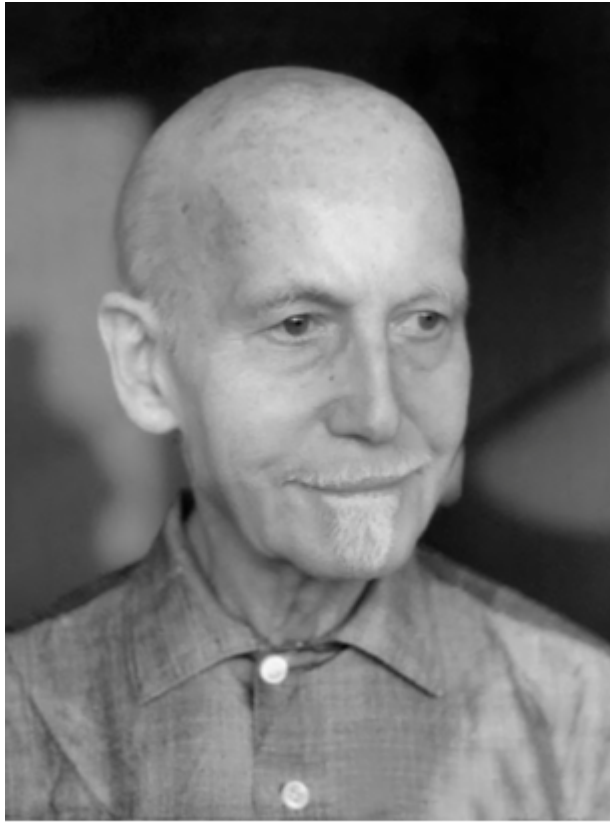
Branton je rekao svom sinu da je konačno prosvetljenje doživeo 1963. godine. Posle prosvetljenja pretvorio se u izuzetno nežno, nestvarno izvorište mira. Privukao je mnoge tragaoce time što je zračio lepotu tog unutrašnjeg mira. Nastavio je s pisanjem kad god bi osetio nadahnuće. Kada je šetao parkom ili šumom, nosio je beležnicu sa sobom i zapisivao je sve što bi mu padalo na pamet. Obitavao je u dubokoj tišini, 25. jula 1981. godine, radeći u svojoj kući u Švajcarskoj, kad se trajno preselio u

onostrano. Do poslednjeg trenutka ostao je pun duha, poleta i unutrašnje volje.

Ono po čemu se Pol Branton ističe bila je njegova neumorna težnja. Njegov duh, koji nikada nije klonuo, ogleda se u svim onim godinama traganja za pravim duhovnim iskustvom koje je konačno doživeo u Ramaninom prisustvu. Ono je godinama živelo u njemu. Ali morao je da prođe kroz napore i padove na duhovnom putu pre nego što se utemeljio u iskustvu, i učinio ga svojim sopstvenim. Tako je on primer koji nam svima pokazuje da težnja i usrdnost nikada nisu uzaludne. Jer, on je imao sve ljudske slabosti, doživljavao je padove, ali se svaki put ponovo pridizao i na kraju dostigao svoj cilj. On je takođe i simbol čuda Ramanine milosti. Sačuvan je svaki papir koji je napisao i do sada je posthumno objavljeno šesnaest njegovih knjiga.

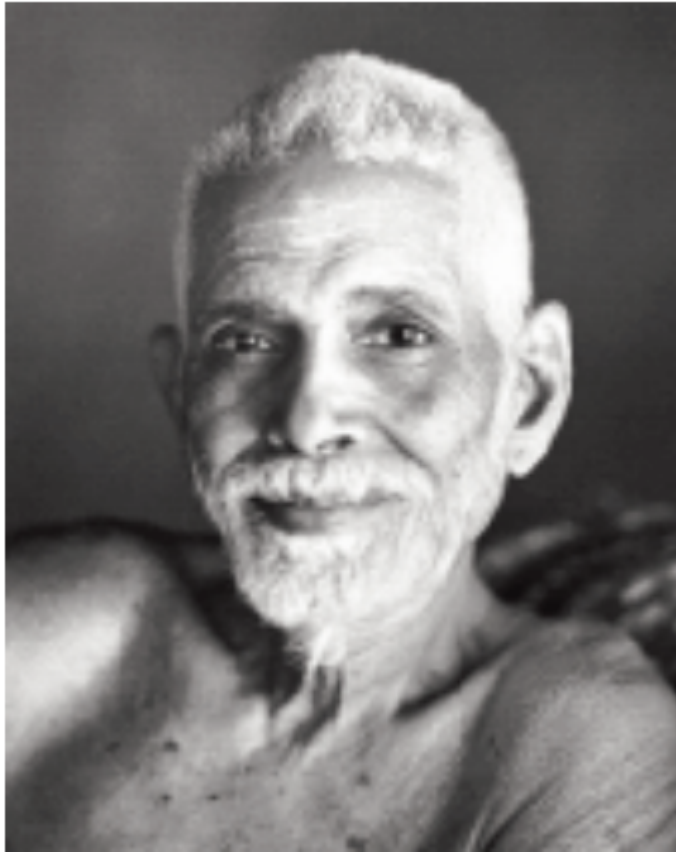
Neko se može zapitati kakva je zaista bila njegova veza sa Ramanom, posle onih nezaboravnih meseci provedenih u Šri Ramanašramu, ranih tridesetih godina. Godine 1971. napisao je sledeće: *„Prošlo je četrdeset godina od kada sam ušao u njegovo prebivalište i video Maharšija u poluležećem, polusedećem položaju na kauču. Ali, u ovom slučaju, mogu iskreno da kažem da se ništa slično nije desilo. Naprotiv, njegov lik, izraz, figura i okruženje su isto toliko živi kao što su bili tada. Ono što mi je još važnije – bar za vreme mojih meditacija – bio je osećaj zračćeg prisustva, isto toliko stvaran i živ kao što je bio i prvog dana.”* Postoji li bolje svedočanstvo o nadvremenom neprestanom zračenju Ramaninog unutrašnjeg prisustva?

A. R. Natarajan

Ramana Maharši

(biografija)

Sveti spisi nam govore da je veoma teško pratiti put Mudraca – isto kao što je teško povući putanju koja bi označila let ptice koja se vine u vazduh.

Mnogi ljudi moraju da idu do cilja neravnim i mukotrpnim putem. Ali mali je broj onih koji se rode kao Adepti u nesputanom letu ka zajedničkoj kući svih bića – Vrhovnom Sopstvu. Mnogim ljudima zaigra

srce kada se pojavi takav Mudrac. Iako je nemoguće da se održi korak s njim, oseća se spokojstvo u njegovom prisustvu i osećaj večne sreće prema kojoj svakidašnji život biva ništavan. Bezbroj ljudi koji su posetili Tiruvanamalai za vreme života Ramane Maharšija imali su to iskustvo. Oni su videli u njemu Mudraca bez ikakve primese svetovnosti, Sveca jedinstvene čistote, svedoka besmrtne istine Vedante.

Nije česta pojava da duhovni genije, tako uzvišen kao što je Šri Ramana Maharši, poseti ovu planetu. Ali kada se tako nešto desi, celo čovečanstvo uživa dobrobit i nova era nade se otvara pred njim.

Na oko 48 km južno od Maduraija, nalazi se selo Tiručuli, nazvano po drevnom Šivinom hramu kome su posvetila svoje pesme dva velika tamilska sveca: Sundaramurti i Manikavačakar.

U ovom svetom selu, u drugoj polovini 19. veka, živeo je Sundaram ljer sa svojom ženom Alagamal. Pobožnost, odanost i dobročinstvo krasilo je ovaj bračni par. Sundaram je bio bezgranično plemenit, a Alagamal idealna hindu žena. Kada im se rodio sin, 30. 12. 1879., dali su mu ime Venkataraman, koji je kasnije bio poznat u čitavom svetu kao Ramana Maharši. Tog dana je u Indiji bio veliki praznik – Arudra-daršan. Svake godine se na ovaj dan kip plešućeg Šive-Natarade iznosi iz hrama u svetkovini i proslavlja se božanska milost Gospoda koji se pojavljivao u različitim formama, kao Gautama, Patandali, Vjaghrapada i Manikavačaka. Godine 1879., na dan Arudre, kip Natarade se upravo iznosio iz hrama u Tiručuliju, praćen mnogobrojnim učesnicima. Upravo kada se povorka vraćala u hram, rodio se Venkataraman.

Nije bilo ničega neobičnog u prvim godinama njegovog života. Rastao je kao i svaki prosečan dečak. Školovao se u osnovnoj školi u Tiručuliju, a godinu dana nakon toga, u školi u Dindigulu. Kada je imao 12 godina, preminuo mu je otac. To je uslovalo da se s porodicom preseli u Madurai kod strica Suba Ajera. Upisao je srednju školu, a potom srednju školu američke misije. Bio je prosečan učenik i uopšte nije mario za školske obaveze. Budući da je bio vrlo krepak i snažan momak, izazivao je strah kod školskih drugova. Često bi mu se svetili na vrlo neobične načine: ako bi im se nešto zamerio, usudili bi se da ga zadirkuju samo dok spava, jer je imao čudnu naviku: nakon buđenja se ne bi sećao ničega što mu se dogodilo. Često su ga izvlačili iz kreveta tokom sna, pa su ga čak i tukli.

Desilo se da je Venkataraman, kada je imao 16 godina, slučajno saznao za Arunačalu. Jednog dana im je u kuću došao stariji rođak. Dečak ga je upitao odakle dolazi, a on mu je odgovorio: „*Sa Arunačale*”. Samo ime Arunačala je delovalo kao čarobna reč na Venkataramana. Primetno uzbuđen, postavio je pitanje starijem gospodinu: „*Šta! Sa Arunačale! Gde je to?*”. Dobio je odgovor da je Tiruvanamalai Arunačala.

Osvrćući se na ovaj događaj, Mudrac u jednoj svojoj himni govori o Arunačali:

„O, kakvo čudo! Kao nepomično brdo ona stoji, a njene kretnje ne može svako razumeti. U detinjstvu mi se javilo da je Arunačala nešto uzvišeno. Ali, čak i kad sam saznao preko drugog da je isto što i Tiruvanamalai, nisam shvatio njeno značenje. Smirujući svoj um, privlačila me je k sebi, a kada sam prišao bliže, otkrio sam da je nepomična.”

Ubrzo nakon događaja koji je privukao Venkataramanovu pažnju na Arunačalu, desio se novi, koji je doprineo okretanju dečakovog uma ka dubljim aspektima duhovnosti. Slučajno je naleteo na kopiju Sekilarove Periapuranam koja pripoveda o životima Šaiva svetaca. Pročitao je knjigu i bio je očaran njome. To je bio prvi sveti spis koji je pročitao. Primer svetaca ga je opčinio, a u dubinama srca osetio je da gorljivu želju prema njima. Bez prethodne pripreme, u njemu se javila težnja da se takmiči u duhu odricanja i predanosti koja je sačinjavala suštinu života jednog sveca.

Duhovno iskustvo za kojim je Venkataraman žudeo ubrzo se neočekivano pojavilo. Bilo je to sredinom 1896. god., kada je imao 17 godina. Jednog dana sedeo je sam na drugom spratu stričeve kuće, uobičajeno dobrog zdravlja, ali iznenada ga je potpuno zaposeo užasan strah od smrti. Osetio je da mu se smrt približava. Nije znao zašto mu se taj osećaj pojavio. Osećaj neposredne smrti ga nije uznemirio. Mirno je razmišljao o tome šta treba da uradi. Rekao je sebi: *„Došla je smrt. Šta to znači? Šta je to što umire? Ovo telo umire.“* Odmah nakon toga je legao, ispružio ruke i noge, držeći ih ukrućeno, kao da je nastupio rigor mortis. Zaustavio je disanje, usne čvrsto skupio tako da mu je celo telo bilo nalik lešu. Bilo je neizvesno šta će se dalje dogoditi. Pomislio je: *„Dobro, ovo telo je sada mrtvo. Biće odneto na mesto za spaljivanje gde će biti pretvoreno u pepeo. Ali, sa smrću ovog tela, da li i ja umirem? Da li sam ja telo? Ovo telo je mirno i nepomično, ali ja i dalje osećam punu snagu svoje ličnosti, pa čak i glas „ja“ u sebi, odvojen od ličnosti. Prema tome, ja sam duh koja transcendira telo. Telo umire, ali duh koji ga transcendira ne može biti dotaknut smrću. To znači da sam ja Besmrtni Duh.“*

Kada je Ramana pričao o ovom iskustvu svojim učenicima, činilo se kao da je njegova spoznaja bila produkt umovanja. Ali on se potrudio da objasni da nije bilo tako. Ostvarenje je došlo u bljesku. Doživeo je istinu direktno. „Ja“ je bilo nešto vrlo stvarno, jedina istina. Strah od smrti je nestao zauvek. Od tada je „ja“ nastavilo da postoji kao temeljna poruka iz šrutija koja je u osnovi svih poruka s kojima se sjedinjuje. Tako se mladi Venkataraman našao na vrhuncu duhovnosti bez ikakve teške i dugotrajne *sadane*. Ego se izgubio u navali samosvesti. Odjedanput, dečak koga su zvali Venkataraman, prerastao je u mudraca i sveca.

Bila je primetna potpuna promena u životu mladog mudraca. Ono što je ranije bilo vredno sada je bilo potpuno beznačajno, a duhovne vrednosti koje do tada nije primećivao postale su mu jedini objekat pažnje. Školske studije, prijatelji i odnosi su izgubili značaj. Bio je potpuno ravnodušan prema svom okruženju. Krasila ga je humanost, krotkost, blagost i druge vrline. Izbegavao je društvo i bilo mu je draže da sedi sam, udubljen u meditaciju na Sopstvo. Odlazio je do Minakši hrama svakoga dana doživljavajući ushićenje kada je stajao ispred kipova bogova i svetaca. Iz njegovih očiju slivale su se reke suza. Nova vizija ga nije napuštala i život mu se u potpunosti preobrazio.

Venkataramanov stariji brat posmatrao je tu veliku promenu u njemu. Nekoliko puta ga je prekorevao zbog ravnodušnosti i „joga“ ponašanja. Šest nedelja nakon velikog iskustva nastupila je kriza. Bio je 29. 08. 1896. godine. Učitelj engleskog je Venkataramana kaznio da tri puta prepíše lekciju iz gramatike zbog ravnodušnog ponašanja. Dečak je prepisao dva puta, a zatim je stao, shvativši besmislenost i uzaludnost zadatka. Odbacujući knjigu i svesku, seo je, zatvorio oči i utonuo u

meditaciju. Stariji brat, koji je sve to posmatrao, prišao mu je i rekao: „Kakvu korist od svega ovoga ima neko ko je takav?“. Ovo je očigledno značilo prekor Venkataramanovom ćudljivom ponašanju, uključujući i omalovažavanje školovanja. Venkataraman nije ništa odgovorio. Priznao je sebi da nema koristi pretvarati se da uči kao da je onaj stari Venkataraman. Odlučio je da napusti dom. Zapamtio je da je postojalo mesto gde bi se uputio – *Tiruvanamalai*. Međutim, da je svoje namere saopštio ukućanima, oni mu sigurno ne bi dozvolili da ode. Morao je da se posluži lukavstvom. Tog podneva je kazao bratu da ide u školu na dodatne časove. Zbog toga mu je brat rekao da uzme pet rupija iz kutije i da plati školarinu za studije. Venkataraman je sišao niz stepenice, a strina mu je poslužila ručak i dala mu pet rupija. Uzeo je atlas i otkrio da je najbliža železnička stanica do Tiruvanamalajja bila Tindivanam. Zapravo, bila je to udaljenija stanica do Tiruvanamalajja. Atlas je bio starijeg datuma, tako da su novije oznake nedostajale u njemu. Računajući da će mu tri rupija biti dovoljno da kupi kartu za putovanje, Venkataraman je ostatak ostavio s pismom na vidnom mestu u kući, kako bi ga njegovi srodnici pronašli i krenuo na put. Evo šta je napisao u tom pismu:

„Krenuo sam u potragu za svojim Ocem sledeći njegovu zapovest. „Ovo“ je krenulo samo iz dobrih namera i zato neka niko ne pati zbog ovog čina, i neka se nimalo novca ne potroši u potrazi za „ovim“. Školarina nije plaćena. Ovde su priložena 2 rupija.“

Postojala je kletva bačena na Venkataramanovu porodicu; istina, to je zapravo bio blagoslov – da se jedna duša iz svake generacije posveti duhovnom životu. Ovo proročanstvo je dao čudesni asketa koji je, govorilo

se, molio za milostinju u kući Venkataramanovih predaka ali je bio odbijen. Stric je postao *sanjasin*, a takođe i Sundaramanjar, Venkataramanov stariji brat. Sada je bio red na Venkataramana, iako niko nije mogao da predvidi da će se proročanstvo obistinirati na ovakav način. Blaženost i bestrasnost su nastanili Venkataramanovo srce i on je postao *parivrađaka*.

To je predstavljalo epsko putovanje na koje je Venkataraman pošao od Maduraija do Tiruvanamalaija. Oko podneva je napustio stričevu kuću, otpešaćio do železničke stanice koja je bila udaljena oko pola milje. Na sreću, voz je tog dana kasnio inače ne bi stigao na njega. Pogledao je na tablu s cenovnikom voznih karata i otkrio da je putovanje trećom klasom do Tindivanama bilo 2 rupija i 13 ana. Kupio je kartu i zadržao kusur od 3 ana. Da je znao da je postojala železnička pruga do Tiruvanamalaija i da je pogledao na tablu voznog reda, video bi da je cena karte iznosila tačno 3 rupija. Kada je ušao u voz, tiho je zauzeo svoje mesto. Pridružio mu se jedan Maulvi, koji je takođe putovao, i započeo je razgovor sa Venkataramanom. Od njega je Venkataraman saznao da je postojao vozni red do Tiruvanamalai i da ne mora da ide do Tindivanama, već da može da presedne kod Vilupurama. Ovo je bila korisna informacija. U predvečerje voz je stigao do Tiručirapali. Venkataraman je ogladneo; kupio je dve kruške od seljaka za pola ana. Čudno da je njegova glad već sa prvim zagrižajem bila utoljena. Oko 3 časa voz je stigao u Vilupuram. Venkataraman je izašao iz voza sa namerom da ostatak puta prepešaći. U svitanje je otišao do grada kako bi pronašao neki putokaz za Tiruvanamalai. Ugledao je znak na kome je pisalo „Mambalapatu“. Ali on nije znao da je to bilo mesto na putu za Tiruvanamalai. Pre nego što je uložio trud da bi pronašao put kojim će krenuti, želeo je da se okrepi, pošto

je bio umoran i gladan. Otišao je do hotela i zamolio za hranu. Morao je da čeka čak do podneva da bi hrana bila pripremljena. Posle jela ponudio je da plati 2 ana. Vlasnik hotela ga je upitao koliko još ima novca. Kada mu je Venkataraman rekao da ima samo 2,5 ana, ovaj mu nije naplatio hranu. Nakon toga se uputio prema železničkoj stanici i, doznajući da je Mambalapatu mesto na putu prema Tiruvanamalaju, preostalim novcem je kupio kartu.

Posle podne je stigao vozom u Mambalapatu. Krenuo je peške za Tiruvanamalai. Pešačio je oko 16 kilometara i već je bilo kasno. U blizini se nalazio hram Arajaninalur, sagrađen na ogromnoj steni. Otišao je do hrama, sačekao da mu otvore vrata, ušao i seo u glavni hol. Tu je imao viziju predivnog svetla koje je obavijalo celo mesto. Nije se radilo o fizičkom svetlu. Sijalo je neko vreme a potom nestalo. Venkataraman je nastavio da sedi u stanju duboke meditacije, dok nije bio prenut od sveštenika koji su želeli da zatvore hram i odu u obližnji hram na Kilur službu. Venkataraman ih je pratio, i, dok je bio unutar hrama, utonuo je u samadi. Po završetku službe sveštenici su ga probudili, ali mu nisu dali nikakvu hranu. Hramski dobošar, koji je posmatrao grubo ponašanje sveštenika, zamolio ih je da njegov deo hrane daju mladiću. Kada je Venkataraman zamolio za malo vode, uputili su ga na Šastrijevu kuću u blizini. Ušavši u njegov dom, onesvestio se i pao na pod. Nekoliko minuta kasnije, kada se oporavio, ugledao je manju grupu znatiželjnika. Popio je vode, pojeo nešto hrane, legao i zaspao. Probudivši se sledećeg jutra, 31. 08. 1896. godine, na dan Gokulastami, proslavu Šri Krišninog rođenja, Venkataraman je nastavio svoje putovanje dugo pešačeći, izmoren. Hteo je da, ako je moguće, vozom nastavi put za Tiruvanamalai. Pomislio je da bi

mogao da zameni par zlatnih minduša koje je nosio kako bi prikupio neophodan novac. Ali kako to da uradi? Otišao je i stao pred kuću za koju se ispostavilo da pripada jednom Mutukrišna Bagavataru. Upitao je Bagavatara za hranu, a on ga je uputio kod svoje žene. Dobroj ženi je bili drago da primi mladog Sadua i da ga nahrani na blagorodni dan Šri Krišninog rođenja. Posle ručka je otišao do Bagavatara i rekao mu da želi da zameni svoje minduše za četiri rupija kako bi mogao da završi svoje hodočašće. Minduše su vredele oko 20 rupija, ali Venkataramanu nije bio potreban toliki novac. Bagavatar je pogledao minduše, dao traženi novac, zapisao mladićevu adresu i rekao mu da minduše može da otkupi kad god poželi. Pobožna žena je spakovala mladiću paket slatkiša za put. Venkataraman je, nastavivši svoje putovanje, pocepao adresu koju mu je Bagavatar dao i zaputio se ka železničkoj stanici. Pošto do jutra nije bilo voza, proveo je noć na stanici. Ujutro, 1.9.1876. ušao je u voz za Tiruvanamalai.

Putovanje je trajalo vrlo kratko. Požurio je do velikog hrama Arunačalešvare. Kapija, kao i unutrašnjost oltara, bili su otvoreni, ali je hram bio potpuno prazan. Venkataraman je ušao u predvorje i, stojeći pred svojim Ocem, Arunačalešvarom, doživeo je veliku ekstazu i neopisivu radost. Epsko putovanje se završilo. Brod je sigurno prispeo u luku.

Ostatak od onoga što mi smatramo Ramaninim – kako ćemo ga od sada zvati – životom, proveden je u Tiruvanamalaiju. Ramana nije bio formalno iniciran u *sanjasu*. Kada je izašao iz hrama i zaputio se ulicama grada, neko ga je pozvao i upitao da li želi da mu ukloni suvišnu kosu. Spremno je pristao te je poveden do Ajankulama gde mu je berberin obrijao glavu. Tu, na stepenicama, bacio je u vodu preostali novac. Bacio je

i paket sa slatkišima, kao i sveti končić. Kada se vraćao nazad u hram, čudio se zašto bi častio svoje telo luksuzom kupanja, kada ga je kišni pljusak prethodno lekovito nakvasio.

Prvo mesto njegovog boravka u Tiruvanamalajju bio je veliki hram. Nekoliko nedelja je boravio u holu sa hiljadu stubova, ali su ga lokalni derani neprestano mučili gađajući ga kamenicama dok je sedeo u meditaciji. Sklanjao se po skrovitim uglovima, kao i u podzemnom podrumu, poznatom kao Patala–lingam. Neuznemiravan, uobičavao je da bez prestanka provodi dane u meditaciji. Nepomično je sedeo u samadiju, nesvestan tela, čak ni bolnih ujeda insekata i crva. Zlobni dečaci su ponovo otkrili Mudračevu jazbinu, ali ovoga puta su odustali od svojih opakih namera. U to vreme je u Tiruvanamalajju boravio stari svami po imenu Sešadri. Oni koji ga nisu poznavali mislili su da je ludak. Ponekad je štitio mladog svamija i razgonio bezobzirne dečake. Na kraju su Ramanu iz jame odveli obožavatelji, a da on nije bio svestan toga, i premestili ga blizu oltara Subramanje. Od tada su se uvek smenjivali oni koji su se brinuli o Maharšiju. Mesto boravka je moralo često da mu se menja. Maharši je živio u različitim vrtovima i baštama. Sve to vreme, Svami je bio u neprekidnom ćutanju, ne zbog zaveta, već zbog toga što nije imao potrebu da govori. Povremeno su mu čitani tekstovi kao što su „*Vašištam*“ i „*Kaivaljanavanitam*“. Nakon nepunih šest meseci boravka u Tiruvanamalajju, Ramana je, na srdačan poziv čuvara Tambiransvamija, ponovo promenio prebivalište preselivši se u Gurumurtam. Kako su dani prolazili, Ramanina slava se širila; povećavao se broj hodočasnika, pa čak i turista. Posle godinu dana provedenih u Gurumurtamu, Maharši, koji je u okolini bio poznat kao Bramana-Svami, preselio se u susedni voćnjak

mangoa. To je bilo mesto gde ga je otkrio jedan od njegovih rođaka – Nelijapa Ajer. On je bio drugostepeni branilac u Manamaduraiju. Čuvši od prijatelja da je Venkataraman sada duboko poštovani Sadu u Tiruvanamalaiju, rešio je da ga poseti. Dao je sve od sebe da Ramanu povede u Manamadurai, ali mladi Mudrac nije ni prozborio s njim. Nije pokazao nikakav znak zanimanja za posetioca. Tako se Nelijapa vratio razočaran.

Otkrivši mesto Ramaninog prebivališta, u Tiruvanamalai se zaputila i njegova majka, u pratnji starijeg sina. Ramana je tada živeo u Pavalakunruu, jednom od istočnih obronaka Arunačale. Sa suzama u očima preklinjala je Ramanu da krene sa njom, ali za Mudraca nije bilo povratka. Ništa ga nije dotaklo – čak ni njene suze. Ostao je tih i nepomičan. Poklonik koji je posmatrao patnju njegove majke već nekoliko dana, zamolio je Ramanu da joj napiše bar nekoliko reči. Mudrac je napisao na parčetu hartije u bezličnom obliku sledeće:

„Onaj koji određuje, upravlja sudbinom duša u skladu sa njihovom prarabda karmom. Ono što je predodređeno da se ne dogodi neće se ni dogoditi, ma koliko pokušavali. A ono što je predodređeno da se dogodi, dogodiće se, ma šta činili da to sprečimo. Ovo je sigurno. Najbolje je, zato, ostati u tišini.“

Razočarana, teška srca, majka se vraća u Manamadurai. Neko vreme posle ovog događaja Ramana odlazi na breg Arunačalu i započinje život u Virupakša pećini, koja je dobila ime po jednom svecu koji je tu nekada boravio i bio u njoj sahranjen. Ovde se slivala reka ljudi, među kojima je

bila i nekolicina prvih poklonika. Ovi učenici su imali običaj da mu postavljaju pitanja koja su se ticala duhovnih iskustava ili su donosili svete spise da bi im Mudrac neke delove razjašnjavao. Ramana je ponekad zapisivao i objašnjavao svoje odgovore. Jedna od knjiga koja mu je bila donesena u tom periodu bila je Šankarina *Vivekačudamani* koju je kasnije on prepevao u tamilsku prozu. Mudraca je takođe posećivao i nepismen narod tražeći utehu i duhovno vođstvo. Jedna od njih bila je Ekamal koja je izgubila muža, sina i ćerku i bila neutešna dok je sudbina nije dovela do Ramane Maharšija. Posećivala je Svamija svakoga dana i donosila mu hranu, kao i ostalima koji su živeli u toj pećini.

Godine 1903., u Tiruvanamalai je došao veliki sanskritski učenjak Ganapati Šastri, takođe poznat kao Ganapati Muni. Taj nadimak je dobio zbog žustrine kojom je pripovedao. Imao je titulu Kavja–Kanta (dosl. „onaj koji je pesništvo imao u svom grlu”) i njegovi učenici su mu se obraćali sa *najana* (otac). Obožavao je Veliku Majku. Posetio je Maharšija u Virupakša pećini nekoliko puta. Jednom, 1907. godine, bio je opterećen sumnjama koje su se odnosile na njegov duhovni napredak. Popeo se na brdo i, videvši Ramanu kako sedi sam u pećini, obratio mu se rečima: „*Sve što treba da se pročita, ja sam pročitao; čak i Vedanta Šastru sam potpuno razumeo. Obavljao sam đapu svim svojim srcem, ali ipak sve do sada nisam razumeo šta je tapas. Zato sam pronašao utočište kod vaših stopala. Molitva i odricanje su me uzdigli.*” Ramana mu je odgovorio: „*Ako čovek posmatra odakle se rađa misao „ja“, um se rastvara u To; kada se ponavlja mantra, ako čovek posmatra Izvor iz koga nastaje zvuk mantre, um se rastvara u tome; to je tapas.*” Učenjaku su ove reči došle kao spasenje. Osetio je kako ga obuzimaju duboka zahvalnost i milost prema Mudracu. On je taj koji je proglasio Ramanu Maharšijem

Bagavanom. U čast Mudraca komponovao je himne na sanskritu i takođe napisao *Ramana-Gitu*, u kojoj je objasnio njegovo učenje.

Ramanina majka je, pošto se vratila u Madurai, izgubila svog najstarijeg sina. Dve godine kasnije, njen najmlađi sin, Nagasundaram je samo na kratko došao u posetu Tiruvanamalaju. Ona je svratila jednom, za vreme svog hodočašća u Varanasiju, i još jednom za vreme posete Tirupatiju. Tom prilikom se razbolela i nekoliko nedelja болоvala, sa simptomima tifusa. Ramana je pokazao veliku brižnost negujući je. Čak je sastavio i himnu na tamilskom jeziku moleći božanstva Arunačale da je izleče. Prvi stih himne glasi ovako:

„Oh, leku u obličju brega što si se uzdigao da izlečiš bolesti svih rođenih koje se nižu kao talasi! O, Gospode! Tvoja je dužnost da spasiš moju majku koja se klanja i celiva Tvoje stope kao svoje utočište.”

Takođe se molio da njegovoj majci bude dozvoljena božanska vizija i da se isključi iz svetovnog života. Nepotrebno je reći da su obe njegove molitve bile uslišene. Alagamal se oporavila i vratila nazad u Manamadurai. Ali nedugo potom se vratila u Tiruvanamalai prateći svog najmlađeg sina, kome je umrla žena na porođaju ostavivši muško dete iza sebe. Početkom 1916. godine majka je odlučila da ostatak života provede pored Ramane. Ubrzo po njenom dolasku Ramana se preselio iz Virupakša pećine u Skandašramam, malo više uz brdo. Majka je na sebe preuzela kompletnu kuhinju ašrama. Takođe je primila učenje kroz intenzivan duhovni život. Nagasundaram je takođe postao sanjasin. Promenio je ime u Niranjanananda. Među Ramaninim poklonicima postao je popularan kao

Ćinasvami (mladi svami). Ramanina majka se 1920. godine teško razbolela, usled čega je bila potpuno slaba. Ramana ju je negovao s pažnjom i naklonošću, provodivši besane noći kraj njene postelje. Kraj je došao 19. maja 1922. godine. na dan Bahulanavami, u mesecu Vaisaka. Njeno telo je sahranjeno na najjužnijoj tački tog predela. Prilikom ceremonije, Ramana je stajao sa strane, posmatrajući obred u tišini. Redovno je posećivao njen grob, a nakon šest meseci se tu i preselio, u novosagrađenom ašramu koji je sazidao njegov brat. Kasnije je rekao da to nije bilo po njegovoj želji, već izraz služenja Bogu. Tu je osnovan Ramanašram. Hram se uzdizao iznad groba. Posvećen je 1949. godine. Kako su prolazile godine, ašram je rastao, i ljudi, ne samo iz Indije, već sa svih kontinenata dolazili su da vide Mudraca i da od njega dobiju pomoć u svojim duhovnim težnjama.

Ramanin prvi poklonik sa zapada bio je F. H. Hamfriz. On je došao u Indiju 1911. godine na policijsku službu u Velorku. Predan u praktikovanju okultizma, bio je u potrazi za Mahatmom. Ganapati Šastrija ga je odveo do Ramane. Englez je bio impresioniran.

Pišući o svojoj prvoj poseti Mudracu u „*International Psychic Gazette*” on je rekao: „*Po dolasku u pećinu seo sam ispred njega, kraj njegovih stopala. Sedeo sam dugo i osećao se krajnje uzvišeno. Pola sata sam gledao u Maharšijeve oči, koje nijednom nisu menjale izraz duboke kontemplacije... Maharši je čovek izvan svakog opisa u svom odrazu ljubavi, samokontrole i spokojnog ubeđenja.*”

Hamfrizove ideje o duhovnosti su se promenile zahvaljujući čestim kontaktima s Ramanom. Ponavljao je svoje posete Mudracu, a svoje doživljaje je opisao u pismima prijatelju u Engleskoj, koja su objavljivana u „*International Psychic gazette*” U jednom je napisao: „*Ne može se ništa divnije*

zamisliti od njegovog osmeha”, a zatim: „Čudno je kakvu promenu donosi samo bivanje u njegovom prisustvu!”

Nisu samo dobri ljudi dolazili u ašram. Ponekad su se pojavljivali i oni loši; čak i loši sadui. Godine 1924., lopovi su čak dva puta provaljivali u ašram u potrazi za plenom. Drugi put su i fizički napali Maharšija, otkrivši da je bilo vrlo malo toga da se ukrade. Kada je jedan od posvećenika zatražio Mudračevu dozvolu da kazni lopove, on mu je zabranio govoreći: *„Oni imaju svoju darmu, mi imamo svoju. Naše je da podnosimo i da se uzdržavamo. Ne treba dozvoliti mešanje s njima.“* Kada ga je jedan od lopova udario u levu butinu, Maharši mu je rekao: *„Ako nisi zadovoljan, možeš udariti i desnu.“* Pošto su lopovi otišli, posvećenik se zabrinuto raspitivao za eventualne povrede. Mudrac je primetio: *„Dobio sam nešto puđe“* praveći igru reči, jer ta reč označava „obožavanje“ ali i „udarce.“

Atmosfera ahimse i ljubavi koja je okruživala Mudraca i njegovu okolinu učinila je da se životinje i ptice sprijatelje s njim. Prema njima je pokazivao isto onoliko razumevanja koliko i prema ljudima koji su dolazili. Kada bi im se obraćao, koristio bi termine „on“, „ona“, a ne „to“. Ptice i veverice su oko njega napravile svoja gnezda. Krave, psi i majmuni našli su sklonište u ašramu. Svi su se oni ponašali vrlo inteligentno – a posebno krava Lakšmi. Maharši ih je intuitivno vrlo dobro poznao. Starao se da uvek imaju dovoljno hrane i da im bude dobro. Kada bi neka od životinja uginula, telo bi joj bilo sahranjeno u skladu s ceremonijom. Život u ašramu je proticao skladno. Kako je prolazilo vreme, dolazilo je sve više posetilaca. Neki od njih su dolazili na kratko, a neki su ostajali na duži period. Ašram je postajao sve veći, novi elementi i odeljenja su dodati – štala za stoku, škola za proučavanje Veda, biblioteka, majčin hram u kome su se redovno

vršile službe. Ramana je najveći deo vremena provodio sedeći u holu. Pritom nije bio pasivan. Neprestano je pravio i krpio tanjire od lišća, čistio povrće, čitao različite materijale iz štampe, novina i knjiga, diktirao odgovore na dobijena pisma, itd., ali je bilo sasvim očigledno da se nalazio izvan svega. Često je pozivan da poseti različita mesta, ali iz Tirunavamalaija nikada nije otišao, a kasnijih godina ni iz ašrama. Veći deo dana ljudi su sedeli pred Njim. Obično u tišini. Ponekad bi neko postavio pitanje i Maharši bi odgovorio. Bilo je dragoceno iskustvo sedeti ispred Njega i gledati Njegove blistave oči. Mnogi su doživeli pravo zaustavljanje vremena, neopisiv mir i tišinu.

Zlatni jubilej Ramaninog dolaska u Tiruvanamalai bio je proslavljen 1946. god. Maharšijevo zdravstveno stanje se naglo pogoršalo 1947. godine. Još nije imao 70 godina a izgledao je mnogo starije. Do kraja 1948. pojavio mu se mali čvorić ispod lakta leve ruke. Pošto se povećao, glavni lekar ašrama ga je odstranio. Ali u roku od mesec dana ponovo se pojavio. Pozvani su hirurzi iz Madrasa koji su obavili operacija. Rana nije zarasla i tumor se opet pojavio. U daljem ispitivanju izvedena je dijagnoza bolesti – „sarkoma“. Lekari su savetovali da amputiraju ruku iznad obolelog dela, ali Ramana je odgovorio sa osmehom: *„Nema potrebe da se paniči. Telo je samo po sebi bolest. Dozvolimo mu da doživi svoj prirodan kraj. Zašto ga sakatiti? Jednostavno negovanje obolelog dela će biti dovoljno.“* Bile su neophodne još dve operacije, ali se tumor opet pojavio. Isprobani su narodni metodi lečenja, kao i homeopatija. Ni ovi tretmani nisu doneli poboljšanje. Mudrac je bio prilično neuzrujan i nadmoćno ravnodušan prema patnji. Sedeo je kao gledalac koji posmatra kako mu bolest uništava telo, ali su Njegove oči blistale kao i uvek, a Njegova milost izvirala je prema svim

bićima. Ljudi su dolazili u velikom broju. Ramana je insistirao da svi podjednako dobiju daršan. Poklonici su smatrali da bi Mudrac trebalo da se izleći pomoću božanskih moći. Neki su verovali da su direktno imali koristi od takvih moći, koje su pripisivali Ramani. Maharši je saosećao s njihovom patnjom, trudeći se da im ugodi, podsećajući ih na istinu da Bagavan nije fizičko telo: „*Oni smatraju da je Bagavan ovo telo i pripisuju mu patnju. Kakva šteta! Razočarani su na pomisao da će ih Bagavan napustiti i otići od njih. Gde on može otići i kako?*“

Kraj u fizičkom obličju je nastupio 14. aprila 1950. god. Te večeri Mudrac je davao daršan pristiglim poklonicima. Svi u ašramu su znali da mu se bliži kraj. Sedeli su i pevali Ramaninu himnu Arunačali sa refrenom „*Arunačala-Šiva*“. Mudrac je zamolio učenike da ga pridignu da sedne, otvorivši svoje svetle i dražesne oči na kratko. Osmehnuo se; suze blaženstva su se skotrljale iz uglova Njegovih očiju. U 20:47 disanje mu se zaustavilo. Nije bilo borbe, grča, nikakvog znaka smrti. U tom trenutku jedna kometa se lagano kretala preko neba i, dosegnuvši vrh svetog brega Arunačale, nestala iza njega.

Ramana Maharši je retko pisao; i to malo u prozi ili stihu pisao je da udovolji zahtevima svojih poklonika. Jednom je izjavio: „Nekako i nikada mi nije padalo na pamet da napišem knjigu ili da pišem pesme. Sve pesme koje sam napisao bile su na nečiju molbu, a u vezi sa nekim posebnim događajem.“ Najznačajnije od njegovih dela je *Četrdeset Stihova o Postojanju*. U *Upadeši Saram*, iskazao je suštinu Vedante. Sastavio je *Pet Himni Arunačali*. Neke od Šankarinih radova „*Vivekačudamani*“ i „*Atma-*

buda“ je preveo na tamilski jezik. Veći deo radova je na tamilskom, ali je takođe pisao na sanskritu, telugu jeziku i malajam.

Filozofija Šri Ramane, identična filozofiji Advaita Vedante, ima za cilj Samoostvarenje. Suština filozofije je u istraživanju prirode Sopstva, sadržaja pojma „ja“. Uobičajena sfera „ja“ varira i pokriva veliki broj činilaca, ali oni nisu stvarno „ja“. Na primer, govorimo o fizičkom telu kao „ja“ i kažemo: „Ja sam debeo“, „Ja sam mršav“ itd. Neće dugo proći do saznanja da je to pogrešno. Telo samo po sebi ne može reći „ja“, zato što je inertno. Čak i neuka osoba u potpunosti shvata značenje izraza „moje telo“. Nije lako, međutim, da se razreši pogrešno poistovećivanje „ja“ sa egom (*ahankarom*). Zbog toga što je um koji ispituje zapravo ego, i s ciljem da se ukloni pogrešno poistovećivanje, on mora samom sebi da donese smrtnu presudu. Ovo je bez sumnje jednostavno. Ponuditi svoj ego vatri mudrosti najveći je oblik žrtvovanja.

Razlučivanje Sopstva od ega, rekli smo, nije lako. Međutim, nije nemoguće. Svako od nas može to da dostigne ako se zadubi u smisao iskustva dubokog sna. U dubokom snu „mi jesmo“ iako je ego nestao. Ego tamo ne funkcioniše. Ipak, postoji „ja“ koje svedoči odsutnosti ega, kao i objekata. Ako „ja“ u snu ne postoji, čovek se ne bi nakon buđenja setio svog iskustva spavanja i ne bi rekao: „Lepo sam spavao. Ničega nisam bio svestan“. Mi dakle posedujemo dva „ja“ – „pseudo-ja“, koje je ego, i istinsko „ja“, koje je Sopstvo. Poistovećivanje „ja“ sa egom je tako snažno da ego retko vidimo bez maske. Najčešće se sva naša relativna iskustva obrću oko osovine ega. Buđenjem iz sna, budi se i ego, a time i čitav svet. Ego, zato, izgleda tako važan i čini se da ga je nemoguće pobediti.

Ali ego je zapravo kula od karata. Kada jednom počne proces samoispitivanja, polako će početi da se ruši i raspada. Da bi se praktikovalo samoispitivanje, neophodan je oštar um – mnogo oštiri od onog koji je potreban za otkrivanje misterija. Istina može da se vidi usredsređenim intelektom (*drsyate tu agraya buddhya*). Istina je da će čak i intelekt morati da se izgubi pre nego što osvane konačna mudrost. Ali do tada, on mora da ispituje – i to neumorno. Mudrost, naravno, nije za lenje!

Ispitivanje „*Ko sam ja*“ ne sme da se shvati kao mentalni napor kojim treba razumeti prirodu uma. Njegov osnovni smisao je u tome da „celokupan um usmeri ka svom izvoru“. Izvor „pseudo-ja“ je Sopstvo. U samoispitivanju se čovek sudara sa mentalnom bujicom umesto da joj se prepušta, i, konačno, transcendira sferu mentalnih promena. Kada se „pseudo-ja“ proprati do svog izvora, ono nestaje. Tada zasija Sopstvo u svojoj velelepности – čije blistanje se naziva ostvarenje i oslobođenje.

Prestanak, odnosno neprestanak postojanja tela nema nikakve veze sa oslobođenjem. Telo može nastaviti da postoji i svet može nastaviti da se pojavljuje, kao u slučaju Maharšija. To uopšte ne dotiče Sopstvo koje se ostvarilo. Uistinu, za njega ne postoji ni telo ni svet; postoji samo Sopstvo; večno Postojanje (*sat*), Inteligencija (*ćit*), nenarušivo Blaženstvo (*ananda*). Takvo iskustvo nam nije potpuno strano. Doživljavamo ga u snu, gde nismo svesni ni spoljašnjeg sveta stvari, ni unutrašnjeg sveta snova. Ali to iskustvo je zaklonjeno neznanjem. Iz tog razloga se vraćamo fantazijama snova i svetu u budnom stanju. Nepovrat u dualnost je moguć tek kada se ukloni neznanje. Cilj Vedante je da se ovo učini mogućim. Najviši značaj

tako živopisnih primera kao što je Maharši je u tome da se čak i najniži od nas nadahnu nadom i da nas izbave iz Močvara Očaja.

Dr. T. M. P. Mahadevan,
Professor of Philosophy,
University of Madras

*Sva pitanja o stvarnosti sveta i o postojanju patnje,
zla u svetu nestaće kada istražite „Ko sam ja“
i pronađete posmatrača. Bez posmatrača
svet i njegova navodna zla ne postoje.*

*

*Sve je predodređeno. Čovek uvek ima slobodu da se
ne poistovećuje s telom, da ga ne dotiču užici i patnje
koji proishode iz aktivnosti tela.*

*

*Ukoliko pojavnost uzmete za Stvarnost,
nikad nećete spoznati Samu Stvarnost,
iako je Stvarnost jedino što postoji.*

*

*Ono što jeste je mir. Sve što je potrebno je
Da budemo mirni. Mir je naša istinska priroda.*

*

*Čovek koji se povuče u Sopstvo
biva oslobođen svih patnji.*

*

*Šta god da se dešava, dešava se kao rezultat
čovekovih prošlih dela, božanske
volje i drugih činilaca.*

*

Mouna (tišina) može da promeni sva srca.

*

*Niko ne bi trebalo da započne preobražaj države
ili nacije pre nego što preobrazi samog sebe.*

*Prva obaveza svakog čoveka je da
spozna svoju pravu prirodu.*

*

*Bog osvetljava um i sija unutar njega. Bog se ne može spoznati pomoću
uma. Može jedino um da se
okrene ka unutra i da se spoji s Bogom.*

*

*Najbolja i najmoćnija inicijacija
je inicijacija tišinom.*

*

*Učitelj je onaj koji u svakom času obitava
u najvećim dubinama samog sebe.*

*

*Božanska Milost je pojavljivanje
kosmičke slobodne volje na delu.*

*

*Moć Samorealizacije Mudraca
snažnija je od svih okultnih moći.*

*

Nemati potrebe najveće je Blaženstvo

*

Srce je jezgro čitavog Univerzuma.

*

*Sopstvo je jedina stvarnost koja uvek postoji,
a sve druge stvari vide se pomoću Njegove svetlosti.*

Sa praksom samoispitivanja po učenju
Šri Ramane Maharšija možete se upoznati u

Vedanta joga centru

Kontakt telefon: 060 40 32 261

Knjige iz Advaita Vedante

1. Ramana Maharši: Ko sam ja? (Kako spoznati sebe?)
2. U zagrljaju crvenog brega - Ramana Maharši (odlomci iz knjige Pol Brantona - "U potrazi za tajnom Indijom")
3. Mudrosti Advaita Vedante - Ramana Maharši
4. Pet himni Šri Arunačali - Ramana Maharši
5. Joga Vašišta Sara - odabrani stihovi
6. Učenje Ramane Maharšija - Artur Ozborn
7. Maha Joga - upanišadsko nasleđe u svetlu učenja Bagavana Šri Ramane - Lakšmana Šarma
8. Atma Vičara - put samoispitivanja po učenju Šri Ramane Maharšija

<https://aruna.rs/edicija/ramana-maharsi-advaita-vedanta.html>

Distribucija i plasman knjiga

A R U N A

064 15 77 045

www.aruna.rs

aruna@aruna.rs

Fejsbuk stranica:

/IzdavacAruna/

Prodajno mesto:

Prodavnica Maslina

Beograd, ul. Katanićeva 2
(kod Hrama Svetog Save)

Dobro nam došli!